

**Raport z monitoringu Polityki Senioralnej Miasta Sosnowca  
na lata 2021-2027**

**Raport za rok 2024**

Zgodnie z założeniami zawartymi w dokumencie Polityka Senioralna Miasta Sosnowca na lata 2021-2027 przyjętej Uchwałą nr 670/XXXVIII/2021 Rady Miejskiej w Sosnowcu z dnia 25 lutego 2021 r. w sprawie Polityki Senioralnej Miasta Sosnowca na lata 2021-2027 *Raport z monitoringu* zawiera opis działań i inicjatyw podejmowanych przez realizatorów poszczególnych zadań oraz informacje o osiągniętych w danym okresie wartościach wskaźników, które zostały przyjęte do monitorowania celów strategicznych.

## **Cel strategiczny 1**

### **Wspieranie aktywnego uczestnictwa seniorów w życiu społecznym oraz zachęcanie osób starszych do prowadzenia zdrowego stylu życia**

#### **Priorytet 1.1.**

Wspieranie rozwiązań zwiększających motywowanie seniorów do aktywności fizycznej i poprawy kondycji zdrowotnej osób starszych.

#### **K.1.1.1. Poprawa dostępności do specjalistycznych usług zdrowotnych, zwłaszcza geriatrycznych.**

**Realizator:** Wydział Zdrowia i Podmioty lecznicze

W minionym 2024 roku Gmina zrealizowała jeden program polityki zdrowotnej pn. „Program badań przesiewowych pod kątem wykrywania chorób sercowo-naczyniowych”. Celem programu było zwiększenie dostępności do wysokospecjalistycznych badań kardiologicznych osobom powyżej 65 roku życia, obciążonych co najmniej trzema czynnikami ryzyka z czterech ujętych w programie tj. nadciśnieniem, chorobą wieńcową, hiperlipidemią i paleniem papierosów. Program trwał od 4 lipca do 20 listopada 2024 roku.

W ramach programu mieszkańcy mogli skorzystać z jednej z dwóch akcji przesiewowych: „Stop udarom” lub „Wykrywanie tętniaka aorty brzusznej”. Akcja „Stop udarom” obejmowała wykonanie badania USG - Doppler tętnic szyjnych, a w przypadku akcji „Wykrywanie tętniaka aorty brzusznej” badania USG - Doppler kończyn dolnych. Każdemu badaniu towarzyszyła wizyta lekarska u chirurga naczyniowego oraz konsultacja świadczona przez dietetyka. Wykonywane były także u każdego mieszkańca badania laboratoryjne w zakresie pomiaru poziomu glukozy we krwi, cholesterolu i trójglicerydów oraz określone BMI. O kwalifikacji decydowała kolejność zgłoszenia do podmiotu leczniczego realizującego program.

#### **Realizatorami programu były dwa podmioty:**

1. Sante Clinic Sp. z o.o. Sp. k., ul. Aleja Wolności 6, 41-219 Sosnowiec;
2. Deńca-Kuziemko Izabella NZOZ Praktyka Stomatologiczna NZOZ Nasza Przyszłość, ul. Kisielewskiego 2, 41-219 Sosnowiec.

W programie wzięło udział 505 mieszkańców, w tym 230 osób w akcji „Stop udarom” i 275 w akcji „Wykrywanie tętniaka aorty brzusznej”. W wyniku przeprowadzonych badań u 119 mieszkańców, co stanowi 23,5% ogółu przebadanych stwierdzono nieprawidłowości, skutkujące koniecznością pogłębionej diagnostyki.

Ogółem na realizację programu wydatkowano kwotę 164.378,58 złotych.

Działając na podstawie art. 48d ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych Gmina Sosnowiec wystąpiła w 2023 roku z wnioskiem do dyrektora Śląskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia o dofinansowanie programu badań przesiewowych pod kątem wykrywania chorób sercowo-naczyniowych. Zgodnie z umową Gmina otrzymała dofinansowanie w wysokości 40% wydatkowanych środków.

W roku 2024 jako pilotaż zrealizowano zadanie publiczne pn. „Profilaktyczne badania przesiewowe pod kątem czerniaka skóry u mieszkańców Sosnowca”, które miało na celu zwiększenie świadomości mieszkańców Sosnowca na temat profilaktyki oraz umożliwienie wczesnego wykrycia podejrzanych zmian skórnych.

W ramach zadania pełnoletni mieszkańcy Sosnowca mieli wykonywane badania przesiewowe obejmujące konsultacje dermatologiczne. W przypadku wykrycia podejrzanych zmian skórnych przy użyciu wideodermatoskopii pacjenci byli kierowani na dalszą diagnostykę lub leczenie.

#### **Realizatorami programu były dwa podmioty:**

1. NZOZ Uni-Med Centrum Medyczno-Stomatologiczne, ul. Kukulek 45, 41-200 Sosnowiec;
2. Centrum Zdrowia Dziecka i Rodziny im. Jana Pawła II Sp. z o.o., ul. G. Zapolskiej 3, 41-218 Sosnowiec.

Łącznie przebadano 406 pełnoletnich mieszkańców Sosnowca.

Ogółem na realizację programu wydatkowano kwotę 150.000 złotych.

#### **Wskaźnik: 2024 – 1 poradnia geriatryczna NFZ**

Od 2024 roku, w oparciu o przepisy ustawy o zdrowiu publicznym realizowano zadanie dotyczące wykonania bezpłatnych profilaktycznych badań zdrowotnych dla mieszkańców miasta, obchodzących w 2024 roku 60 urodziny. Na podstawie zawartego porozumienia

z Sosnowieckim Szpitalem Miejskim Sp. z o.o. w restrukturyzacji mieszkańcom Sosnowca wykonywane były bezpłatne badania obejmujące:

- a) w przypadku kobiet: CA - 125 marker nowotworu jajnika; poziom witaminy B12 oraz poziom witaminy D3;
- b) w przypadku mężczyzn: PSA wykrywanie raka prostaty; poziom witaminy B12 oraz poziom witaminy D3.

**Zadanie realizowano od 1 kwietnia do 31 grudnia 2024 roku.**

Na dzień 29.12.2024r. z badań skorzystały ogółem:

- 253 osoby w wieku 60 lat, w tym 199 kobiet i 54 mężczyzn, którzy stanowili 11,6 % wszystkich uprawnionych do badania.

Na ten cel wydanych zostało w sumie 35.420 złotych.

**Działania planowane:** Dostrzegając potencjał realizacji dotychczasowych działań w roku 2025 planuje się kontynuowanie na terenie miasta m.in.: 1) programu polityki zdrowotnej pn. „Program badań przesiewowych pod kątem wykrywania chorób sercowo-naczyniowych”; 2) zadania publicznego pn. „Profilaktyczne badania przesiewowe pod kątem czerniaka skóry u mieszkańców Sosnowca”; 3) zadania dotyczącego wykonania bezpłatnych profilaktycznych badań zdrowotnych dla mieszkańców miasta obchodzących w 2025 roku 60 urodziny; 4) cyklicznych spotkań edukacyjnych dotyczących profilaktyki zdrowotnej dla mieszkańców Sosnowca; 5) II Sosnowiecki Dzień Profilaktyki Ginekologii Onkologicznej. Nie dysponujemy prognozą działań na lata 2026 oraz 2027.

#### **K.1.1.2. Rozwijanie programów profilaktyki zdrowotnej dla osób starszych.**

**Realizator:** Uniwersytet Trzeciego Wieku w Wydziale Nauk Farmaceutycznych w Sosnowcu

- **Czy zadanie zostało zrealizowane?:** Tak, częściowo.
- W jaki sposób?:
  - Zrealizowano program promocji i profilaktyki zdrowotnej w ramach działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Sosnowcu.
  - Udostępniono 10 rodzajów urządzeń sportowych dla seniorów w sali gimnastycznej Wydziału Nauk Farmaceutycznych w Sosnowcu.

- Program Bilansu Zdrowia Seniora oraz szkolenia dla kadr pomocy społecznej nie zostały uruchomione, ponieważ nie były objęte zakresem realizacji w danym okresie.
- Czy jakieś zadanie nie zostało zrealizowane?:
  - Szkolenia z zakresu edukacji zdrowotnej dla kadr pomocy społecznej: Nie dotyczy.
  - Program Bilansu Zdrowia Seniora: Nie został uruchomiony z uwagi na brak planu realizacji w bieżącym okresie.
- Czy będzie realizowane w kolejnych latach?:
  - Szkolenia i program Bilansu Zdrowia Seniora mogą być rozważone w przyszłości, w zależności od dostępności środków i priorytetów budżetowych.

Liczba zorganizowanych programów promocji i profilaktyki zdrowotnej: **2024 r. – 1**

Liczba udostępnionych osobom starszym urządzeń sportowych: **2024 r. – 10**

Liczba uczestników Uniwersytetu Trzeciego Wieku Wydziału Nauk Farmaceutycznych w Sosnowcu.: **2024 r. – 109**

#### **Działania planowane:**

- Inauguracja roku akademickiego 2025/2026 – 14 października 2025 r. W ramach wydarzenia planowane są działania we współpracy ze Śląską Izbą Aptekarską, w tym: przeglądy lekowe, porady w zakresie opieki farmaceutycznej, pomiary ciśnienia i saturacji w mobilnym Farmakobusie (przy budynku Wydziału).  
Dodatkowo farmaceuci odwiedzają regularnie Uniwersytet Trzeciego Wieku (UTW), oferując Seniorom m.in. podstawowe badania diagnostyczne (pomiar cholesterolu, poziomu glukozy itp.).
- Konferencja w ramach akcji „Różowy Październik” – październik 2025 r.  
Wydarzenie współorganizowane ze Śląską Izbą Farmaceutyczną, skierowane do Seniorów, obejmujące: wykłady z udziałem lekarzy specjalistów, bezpłatne badania USG piersi i jąder, obecność fundacji onkologicznych i organizacji wspierających profilaktykę zdrowotną.
- Działania edukacyjne i aktywizujące w ramach Uniwersytetu Trzeciego Wieku przy Wydziale Nauk Farmaceutycznych ŚUM w Katowicach.  
Wykłady o tematyce zdrowotnej (profilaktyka, diagnostyka, leczenie).

Zajęcia gimnastyczne poprawiające kondycję fizyczną. Warsztaty artystyczne i integracyjne, wspierające aktywność twórczą oraz budowanie więzi społecznych. Wycieczki organizowane przez Samorząd Seniorów UTW działającego przy Wydziale Nauk Farmaceutycznych ŚUM w Katowicach

- Konferencja „Zdrowy Mózg”

Po udanej edycji wydarzenia w 2024 roku (organizowanej we współpracy z Fundacją Dbam o Zdrowie), planowana jest kontynuacja projektu w latach 2026–2027 w formie kolejnych konferencji dedykowanych Seniorom.

W kolejnych latach planujemy na bieżąco organizować i realizować działania odpowiadające na aktualne potrzeby i oczekiwania Seniorów, dostosowując naszą ofertę do zmieniających się wyzwań związanych ze starzejącym się społeczeństwem.

**Realizator:** Miejska Biblioteka Publiczna im. Gustawa Daniłowskiego w Sosnowcu

Wykaz imprez zorganizowanych na rzecz seniorów przez Miejską Bibliotekę Publiczną im. G. Daniłowskiego w Sosnowcu w roku 2024:

**Wykłady, prelekcje, debaty, prezentacje:**

- "Jak sobie pomóc? Medycyna naturalna a choroby przewlekłe" – prelekcja A. Molendowskiej – pasjonatki i propagatorki zdrowych nawyków żywieniowych oraz naturalnych metod terapii chorób – Filia nr 17 – **1/17**
- „Zadbaj o odporność z aromatem” – spotkanie na temat aromatoterapii – Filia nr 17 – **1/13**
- „Aromat w kuchni i pod choinką” – spotkanie na temat aromatoterapii prowadzone przez pasjonatkę Annę Krawczyk w Filii nr 17 – **1/22**

**Działania planowane:** Prelekcje i spotkania na temat zdrowego stylu życia oraz prewencji zdrowotnej prowadzone przez specjalistów np. dietetyków, homeopatów, pracowników służby zdrowia.

**K.1.1.3. Upowszechnianie dostępnych cenowo lub bezpłatnych zajęć ruchowych adresowanych do możliwości fizycznych seniorów.**

**Realizator:** Uniwersytet Trzeciego Wieku Akademii Humanitas

- Promowanie programów profilaktyki zdrowotnej dla osób starszych, współpraca z placówkami medycznymi, które przygotowują stanowiska podczas wydarzeń

organizowanych w Akademii Humanitas. Prowadzenie warsztatów i wykładów dotyczących zdrowego stylu życia.

- Organizacja zajęć z jogi, oraz zajęć zdrowy kręgosłup, które zachęcają Seniorów do aktywności fizycznej i poprawy kondycji zdrowotnej osób starszych. Zajęcia zdrowy kręgosłup prowadzone są przez fizjoterapeutę. Ilość osób biorących udział w zajęciach: joga – 4 grupy po 15 osób, zdrowy kręgosłup – 6 grup po 15 osób.

- Udostępnianie sali, oraz potrzebnego do zajęć sprzętu sportowego: maty, kostki, pasy, piłki.

- Przeprowadzenie badań z programu „Profilaktyka 40 plus”, dzięki zorganizowaniu badań na uczelni, były one dostępne dla wszystkich naszych Słuchaczy, oraz ich najbliższych. Łącznie w badaniach wzięło udział ok. 100 osób.

**K.1.1.4. Zwrócenie szczególnej uwagi w edukacji zdrowotnej i aktywizacji fizycznej na zmarginalizowaną grupę seniorów znajdujących się w trudnej sytuacji ekonomicznej, biernych społecznie.**

**Realizator:** Dom Pomocy Społecznej nr 1

| Rok 2024                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Wskaźnik produktu/ wskaźnik rezultatu                                                                                                                                                                                           | Opis działania                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <ul style="list-style-type: none"><li>Liczba spotkań organizowanych w ramach promocji i profilaktyki zdrowotnej dla mieszkańców Domu Pomocy Społecznej: 200 spotkań</li><li>Ilość uczestników – 15 w jednym spotkaniu</li></ul> | Codzienna gimnastyka wraz z pogadankami na temat znaczenia systematycznej aktywności ruchowej seniora, wykazanie wartości ruchu dla utrzymania dobrej formy oraz powrotu do formy po czasowej niedyspozycji czy chorobie, możliwość przebywania w grupie czyli przełamywanie poczucia izolacji i pokonywanie barier mentalnych oraz tworzenie realizacji społecznych. Kontynuacja rehabilitacji zdrowotnej w miejscu w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia – rehabilitacja domowa. |

**Realizator:** Dom Pomocy Społecznej nr 2

|                       |                                                                                                                                                                                                                  |
|-----------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Krótki opis działania | Cykliczne organizowanie spotkań tematycznych i pogadek prozdrowotnych (grypa, cukrzyca, nadciśnienie itp.) mających na celu motywowanie seniorów do zdrowego trybu życia. Uczestnictwo mieszkańców w spotkaniach |
|-----------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                  |                                                                                                |
|------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                  | edukacyjnych dotyczących profilaktyki zdrowotnej organizowanych przez sosnowieckie instytucje. |
| Data rozpoczęcia | 01.01.2024 r.                                                                                  |
| Data zakończenia | 31.12.2024 r.                                                                                  |
| Wskaźnik         | <b>12 spotkań</b>                                                                              |

**Realizator:** Dom Pomocy Społecznej w Sosnowcu „Zakątek”

Jako stały element pracy z seniorami prowadzona jest codzienna gimnastyka wraz z pogadankami na temat znaczenia systematycznej aktywności ruchowej seniora, wykazanie wartości ruchu dla utrzymania dobrej formy oraz powrotu do formy po czasowej niedyspozycji czy chorobie, możliwość przebywania w grupie czyli przełamywanie poczucia izolacji i pokonywanie barier mentalnych oraz tworzenie realizacji społecznych. Mieszkańcy korzystają także z rehabilitacji realizowanej w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia jako usługi w miejscu zamieszkania

**Realizator:** Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sosnowcu

W 2024 r. zorganizowano, m.in. zajęcia sportowe z gimnastyką ogólnorozwojową, z wykorzystaniem sprzętu sportowego np. Nordic walking, z elementami tańca. Efektem zajęć było utworzenie w Klubach dla Mieszkańców grup Nordic walking, które w ramach inicjatyw obywatelskich same zaczęły się organizować i aktywnie spędzać czas.

Organizowano wyjazdy edukacyjno-integracyjne zmierzające do poprawy sytuacji zdrowotnej i integracji z najbliższym otoczeniem w niecodziennych sytuacjach.

Prowadzone były również spotkania edukacyjno-integracyjne z zakresu zdrowego żywienia, warsztaty kulinarne, spacerzy ekologiczne .

W 2024 r w Klubie Seniora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej zorganizowano zajęcia rehabilitacyjne z fizjoterapeutą oraz ćwiczenia usprawniające koncentrację i pamięć opracowane przez psychiatrów i psychologów.

**Wskaźnik:** Liczba szkoleń z zakresu edukacji zdrowotnej adresowanych do kadr pomocy społecznej w **2024 r. – 1**



#### **K.1.1.5.Rozwijanie wiedzy z zakresu edukacji zdrowotnej i promocji zdrowego stylu życia wśród osób pracujących lub mających kontakty z osobami starszymi.**

**Realizator:** Wydział Zdrowia i Podmioty lecznicze

W 2024 roku na podstawie porozumienia o współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego organizowano cykliczne spotkania edukacyjne dotyczące profilaktyki zdrowotnej dla mieszkańców Sosnowca.

Spotkania, o których mowa powyżej odbywały się raz w miesiącu w Sali Widowiskowo-Koncertowej „MUZA” im. Władysława Szpilmana w Sosnowcu przy ul. Warszawskiej 2, którym towarzyszyły bezpłatne badania organizowane we współpracy z podmiotami leczniczymi działającymi na terenie miasta m.in.: Przychodnią „MILOWICE” oraz FUNDACJĄ UNIA BRACKA. Mieszkańcy miasta mogli skorzystać z następujących badań profilaktycznych: pomiar zawartości glukozy we krwi, pomiar całkowitego cholesterolu, pomiar całkowitego poziomu kwasu moczowego, pomiar ciśnienia czy badanie spirometrii.

Wypracowana oferta umożliwia łatwy i szybki dostęp do aktualnej wiedzy na temat najczęściej występujących chorób i możliwości ich przeciwdziałania oraz niewątpliwie wpłynęła na poprawę stanu zdrowia.

W 2024 roku zgodnie z porozumieniem zawartym z Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego odbyło się 10 takich spotkań. W minionym roku prelegentami wykładów byli specjaliści z zakresu: okulistyki, onkologii, psychiatrii, kardiologii, urologii, neurologii, geriatrici, fizjoterapii, dietetyki i neurologopedii.

Liczba szkoleń z zakresu edukacji zdrowotnej: **2024 r.– 10 spotkań edukacyjnych (1 850 os.)**

**Działania planowane:** odpowiedź Realizatora pod kierunkiem 1.1.1

#### **K.1.1.6.Kształtowanie otoczenia sprzyjającego aktywności fizycznej osób starszych w środowisku lokalnym m in. poprzez udostępnienie dla osób starszych istniejących obiektów sportowych (boisk, sal gimnastycznych itp.), oraz tworzenie nowych miejsc rekreacji dla seniorów.**

**Realizator:** Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji

Liczba seniorów korzystających z bazy sportowej: **2024 r. – 100**

**K.1.1.7.Doskonalenie diagnozy potrzeb zdrowotnych osób starszych poprzez przeprowadzanie Bilansu Zdrowia Seniora dla 70, 75 i 85-latków, by identyfikować potrzeby zdrowotne i opiekuńcze, a następnie odpowiednio na nie reagować.**

Zgodnie z Uchwałą nr 1162/LXXIII/2023 Rady Miejskiej w Sosnowcu z dnia 30 marca 2023 r. kierunek wykreślony z dokumentu „Polityka Senioralna Miasta Sosnowca na lata 2021-2027”.

**K.1.1.8.Uruchomienie inicjatywy stworzenia „Książeczki zdrowia seniora”.**

Zgodnie z Uchwałą nr 1162/LXXIII/2023 Rady Miejskiej w Sosnowcu z dnia 30 marca 2023 r. kierunek wykreślony z dokumentu „Polityka Senioralna Miasta Sosnowca na lata 2021-2027”.

**K.1.1.9.Podejmowanie działań zmierzających do rozszerzenia bezpłatnych badań profilaktycznych.**

**Realizator:** Wydział Zdrowia i Podmioty lecznicze

I Sosnowiecki Dzień Profilaktyki Ginekologii Onkologicznej, który odbył się w dniu 4 kwietnia br. na terenie Sosnowieckiego Szpitala Miejskiego sp. z o.o. w restrukturyzacji przy ul. Zegadłowicza 3.

Zorganizowane przedsięwzięcie promujące zdrowie z obszaru ginekologii onkologicznej adresowane było do mieszkank Sosnowca i miało na celu przede wszystkim przebadanie kobiet pod kątem wczesnego wykrycia zmian nowotworowych szyki macicy oraz spopularyzowanie wiedzy na temat przesiewowych badań profilaktycznych.

Podczas akcji profilaktycznej można było nieodpłatnie skorzystać z:

- badań cytologicznych (cytologia płynna, HPV) wykonywanych w cytobusie,
- badania ginekologicznego, w tym badania USG ginekologicznego (USG przez powłoki brzuszne oraz USG dopochwowe),
- konsultacji psychologicznej,
- konsultacji dietetycznej,
- konsultacji ginekologicznej,
- porad i wsparcia sosnowieckich Amazonek,

- edukacji zdrowotnej poświęconej profilaktyce raka szyjki macicy.

Liczba działań: **2024 r. – 4 działania (1 325 os.)**

**Działania planowane:** odpowiedź Realizatora pod kierunkiem 1.1.1

#### Priorytet 1.2.

Tworzenie warunków i rozwój działań wspierających aktywność społeczno-kulturalną i obywatelską osób starszych.

**K.1.2.1. Promowanie idei i rozwoju wolontariatu oraz grup samopomocowych osób starszych, w tym tworzenie banków czasu.**

**Realizator:** Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sosnowcu

Promowanie idei wolontariatu i grup samopomocowych poprzez wspieranie ich powstawania i rozwoju w Klubach dla Mieszkańców. Korzystanie z możliwości spotkań online oraz w telefonicznych pokojach w celu włączenia społecznego i umożliwienia udziału w spotkaniach osobom starszym nieopuszczającym mieszkania z powodu choroby. Celem intensyfikacji działań w formie zdalnej jest przede wszystkim utrzymanie kontaktu z uczestnikami, motywowanie do aktywności społecznej, zapobieganie niekorzystnym zjawiskom, takim jak osamotnienie, depresja.

**Realizator:** Uniwersytet Trzeciego Wieku Akademii Humanitas

Liczba powstałych Klubów seniora: **2024 r. – 5** (Klub seniora; Klub brydżowy; Klub gier planszowych; Klub muzyczny; Kółko fotograficzne). Ilość osób uczestniczących w klubach: 100 osób.

Liczba imprez kulturalnorozrywkowych zorganizowana w ciągu roku: **2024 – 32 wydarzenia**

**K.1.2.2. Zachęcanie i wspieranie wśród osób starszych wolontariatu kompetencji opartego na idei dzielenia się posiadaną wiedzą, doświadczeniem oraz umiejętnościami.**

**Realizator:** Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sosnowcu

Dzielenie się posiadaną wiedzą, doświadczeniem oraz umiejętnościami odbywało się poprzez: spotkania integracyjne w ramach wymiany międzypokoleniowej, prezentowanie dorobku

i pasji osób starszych podczas spotkań edukacyjnych, organizowanych wystaw, spotkań integracyjnych z dziećmi i młodzieżą. Włączano seniorów w akcję „Pomagamy” prowadzoną w Klubach dla Mieszkańców. Prowadzono również z uczestnikami klubu w formie ciągłej, działania mające na celu wspieranie organizacji pozarządowych i akcji charytatywnych, działania w ramach pomocy sąsiedzkiej, m.in. karmy do schroniska dla bezdomnych zwierząt oraz wsparcie rzeczowe Hospicjum św. Tomasza w Sosnowcu, udział w akcji Szlachetna Paczka.

**Wskaźnik:** Liczba wolontariuszy w wieku 60+ - rok 2024 – 6 .

**Realizator:** Rada Seniorów

Liczba imprez kulturalno- rozrywkowych zorganizowana w ciągu roku: **2024 – 3**

Liczba starszych osób uczestniczących w Klubach Seniora: **2024 r. - 200**

**Realizator:** Uniwersytet Trzeciego Wieku Akademii Humanitas

Liczba imprez kulturalno-rozrywkowych zorganizowana w ciągu roku: **2024 – 32 wydarzenia**

- Propagowanie idei uczenia się przez całe życie, poprzez realizację wykładów i warsztatów. Wykłady które odbywają się min. 3 razy w miesiącu pozwalają seniorom poszerzyć wiedzę i poznać zupełnie nowe dziedziny i zagadnienia.

Ilość wykładów w roku 2024: **28 wykładów**

Ilość warsztatów w roku 2024: **7 warsztatów** odbywających się cyklicznie przez cały rok, 2 warsztaty prowadzone okazjonalnie.

**K.1.2.3. Wspieranie istniejących i nowo powstających form aktywizacji osób starszych szczególnie klubów seniora działających w dzielnicach miasta.**

**Realizator:** Miejska Biblioteka Publiczna im. Gustawa Daniłowskiego w Sosnowcu

Wykaz imprez zorganizowanych na rzecz seniorów przez Miejską Bibliotekę Publiczną im. G. Daniłowskiego w Sosnowcu w roku 2024:

- "Zaśpiewajmy razem kolędy i pastorałki" – koncert z udziałem chóru "Co nam w sercu gra" Klubu Bakcyl, działającego przy SM "Hutnik" oraz wystawa rękodzieła "Utalentowany senior – świat w bieli" – impreza zorganizowana w Zagłębiowskiej Mediatece we współpracy z Radą Seniorów Miasta Sosnowca – **1/180**

- „Utalentowany senior”. Poezja śpiewana – piosenki bardów i wędrowców w wykonaniu Stanisława Czekalskiego i jego gości – impreza współorganizowana z Radą Seniorów Miasta Sosnowca w Zagłębiowskiej Mediatece – **1/170**

#### **Wystawy:**

- Utalentowany senior. Witaj wiosno!" – wernisaż i wystawa prac seniorów zorganizowana we współpracy Zagłębiowskiej Mediateki z Radą Seniorów Miasta Sosnowca – **2/1166**
- "Moje różne światy malowane" – wystawa obrazów I. Wiltosińskiej w Zagłębiowskiej Mediatece – **1/1300**
- "Utalentowany senior – kobiece inspiracje" – finisaż i wystawa w Filii nr 1 zorganizowana we współpracy z Radą Seniorów Miasta Sosnowca – **1/170**
- Wernisaż i wystawa rękodzieła wykonanego przez seniorów z Klubu Aktywny Senior 60+ w Juliuszu (MOPS – PAL) oraz obrazów techniką haftu krzyżkowego Haliny Kwiatkowskiej w Filii nr 2 zorganizowana we współpracy z Radą Seniorów Miasta Sosnowca – **2/776**
- "Świat malują mi akwarele" – wystawa obrazów Lucyny Kaczmarskiej w Filii nr 2 – **1/1136**
- "Ogrody barw" – wystawa malarstwa Stefanii Wójcik w Filii nr 2 – **1/872**
- "Pomiędzy niebem a Ziemią" – wernisaż i wystawa Aleksandry Walkowicz w Filii nr 5 – **2/502**
- "Haftowane gobeliny" – wystawa prac Teresy Orłowskiej w Filii nr 15 – **1/60**
- "Twórczy miszmasz" – wystawa z cyklu "Utalentowany Senior" w Filii nr 15 zorganizowana we współpracy z Radą Seniorów Miasta Sosnowca, Kołem Sosnowieckich Twórców Seniorów, pod patronatem prezydenta miasta Sosnowca Arkadiusza Chęcińskiego – **1/102**
- "Patchwork. To nic trudnego. Dla małego i starszego" – wystawa pasjonatów z Sosnowca w Filii nr 15 – **1/30**
- "Dworki wiosną malowane" – wystawa oraz wernisaż obrazów olejnych Magdaleny Ziemniak połączony z prezentacją poezji Marleny Skowierzak oraz oprawą muzyczną Marty Gabryś-Wieczorek w Filii nr 20 – **2/211**

**Działania planowane:** Współpraca z Radą Seniorów oraz miejskimi Klubami Seniora przy organizacji różnorodnych imprez: koncerty, wieczory poetyckie, wernisaże wystaw prac plastycznych, fotografii, rękodzieła, obrazów itp.

Dzienne domy pomocy oraz kluby „Senior+” funkcjonujące w naszym mieście są podmiotami finansowanymi i prowadzonymi przez miasto.

Celem działalności tych placówek jest zapobieganie marginalizacji i izolacji osób starszych przez zachęcanie i inspirowanie do aktywnego spędzania czasu wolnego, nabywanie umiejętności samoorganizacji i integracji społecznej oraz zapewnienie wsparcia tym seniorom, którzy z racji wieku lub stanu zdrowia wymagają pomocy w codziennym funkcjonowaniu, co wpisuje się w pierwszy z celów Polityki senioralnej miasta Sosnowca na lata 2021-2027 tj. Wspieranie aktywnego uczestnictwa seniorów w życiu społecznym oraz zachęcanie osób starszych do prowadzenia zdrowego stylu życia.

Na terenie Sosnowca funkcjonują następujące jednostki oferująceienne wsparcie dla seniorów :

1. Dzienny Dom Pomocy Społecznej zlokalizowany w dwóch placówkach tj.
  - przy ul. Szymanowskiego 5a – **25 miejsc**
  - przy ul. Szybikowej 8 – **35 miejsc**
2. Dzienny Dom Senior+ przy ul. Żeromskiego 4b, dysponujący **40 miejscami**.
3. Klub Senior+ przy ul. Jodłowej 4 – **20 miejsc**
4. Klub Senior+ przy ul. Sobieskiego 3d – **25 miejsc**
5. Klub Seniora JULIUSZ przy ul. Spadochroniarzy 4 – **20 miejsc**.

Dzienne domy pomocy funkcjonują w mieście od wielu lat i aktualnie zaspakajają potrzeby mieszkańców. W 2024 r. z usług dziennych domów skorzystało 95 osób.

Stosunkowo nowymi ośrodkami wsparcia dla seniorów są dwa kluby „Senior+”, które zostały uruchomione, pierwszy w czerwcu 2021r. w dzielnicy Dańdówka, a drugi w lutym 2023r. przy ul. Sobieskiego oraz Klub Seniora JULIUSZ, który powstał w październiku 2021r. Kluby od chwili powstania cieszą się dużym zainteresowaniem wśród uczestników.

**Wskaźnik:** W 2024 r. z oferty w/w klubów skorzystało **87 osób**.

Z oferty dziennych domów pomocy korzystają na ogół starsi seniorzy, których stan zdrowia lub wiek nie pozwala na w pełni samodzielne funkcjonowanie i wymagają wsparcia w tym zakresie. Placówki zapewniają pensjonariuszom gotowe dwa posiłki dziennie (śniadania

i obiady) oraz kontakty towarzyskie i różne formy aktywności dostosowane do ich potrzeb i możliwości.

Dla seniorów prowadzone są regularnie zajęcia ruchowe i terapia zajęciowa, mające na celu podtrzymanie sprawności psychofizycznej. Z tych zajęć korzystało 88 seniorów. Do ulubionych form spędzania czasu wśród pensjonariuszy dziennych domów należą spotkania integracyjno-okolicznościowe (pikniki, biesiady, spotkania okolicznościowe z dziećmi). W spotkaniach tych biorą udział wszyscy podopieczni tj. 95 osób. Chętni i odpowiednio sprawni seniorzy biorą udział w spotkaniach edukacyjnych z zakresu profilaktyki zdrowotnej organizowanych przez Wydział Zdrowia. W spotkaniach tych wzięło udział 42 pensjonariuszy. Miejskie kluby dla seniorów, w odróżnieniu od dziennych domów pomocy, skupiają "młodszych" seniorów o większej sprawności, którzy wykazują duże zainteresowanie różnymi aktywnościami życiowymi. Zgodnie z celem działalności kluby są odpowiedzią na te potrzeby.

W szczególności kluby zapewniają realizację kontaktów towarzyskich zarówno wewnątrz jak i międzypokoleniowych, spędzanie czasu w towarzystwie, a nie w samotności, rekreację na organizowanych wycieczkach, aktywność fizyczną, kulturalną, rozrywkę oraz zdobywanie nowej wiedzy i umiejętności.

- 64 klubowiczów uczestniczyło w różnego rodzaju zajęciach o charakterze edukacyjnym;
- 55 seniorów brało udział w organizowanych aktywnościach o charakterze kulturalno-oświatowym;
- 70 osób uczestniczyło w zajęciach rekreacyjnych;
- 47 seniorów brało udział w organizowanych zajęciach ruchowych;
- 79 klubowiczów uczestniczyło w różnych formach aktywności społecznej;

**Realizator:** Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sosnowcu

W ramach wspierania aktywizacji osób starszych w klubach seniora działających w dzielnicach miasta organizowano spotkania służące integracji seniorów z różnych klubów seniora, wymianie doświadczeń, promocji działalności, organizowano wspólne wydarzenia i spotkania, np. wyjazdy integracyjne, Jare Święto.

**K.1.2.4. Wspieranie instytucji organizujących przedsięwzięcia kulturalne, w których głównymi beneficjentami są osoby starsze i równocześnie otwarte na udział innych generacji.**

**Realizator:** Wydział Kultury i Promocji Miasta

Wydział Kultury i Promocji Miasta organizuje i współorganizuje imprezy kulturalne (np. inauguracja Roku Kulturalnego, Miejskie Kolędowanie) i obchody ważnych dla miasta i kraju uroczystości tj. np. rocznica powstania styczniowego, odsłonięcie rzeźby Wł. Mazura, rocznica wybuchu Powstania Warszawskiego. Wydarzenia te miały na celu upamiętnienie istotnych momentów z historii Polski oraz uhonorowanie osób zasłużonych dla społeczności lokalnej, sprzyjając integracji mieszkańców, w tym seniorów, poprzez wspólne uczestnictwo w obchodach.

**Zadanie I.** „Nieźle ziółka” – zajęcia teoretyczno-praktyczne w SP nr 6 w Sosnowcu, 16.09.2024 r., liczba uczestników: ok. 50 osób (1- wskazana przez Dyrektor SP nr 6, klasa + ok. 20 członków Sosnowieckiego Koła Integracji Międzypokoleniowej i Sosnowieckiej Rady Seniorów).

- Część teoretyczna: „Nieźle ziółka – rośliny w mieście jako naturalne klimatyzatory”: znaczenie roślin w walce ze skutkami zmian klimatu (rośliny w środowisku miejskim i ich wpływ na warunki życia mieszkańców); rośliny autochtoniczne – sosnowiecka flora; jak założyć przydomowy ogród/zielnik (trendy nasadzeń, jakość materiału, warunki glebowe).
- Część praktyczna: zajęcia w terenie (przyszkolny ogród) z ogrodnikiem/ogrodnikami: sadzenie roślin – technika i praktyczne wskazówki, opieka nad roślinami w różnych porach roku.

**Zadanie II.** „Nadchodzi Cykada – międzypokoleniowo o klimacie”, Centrum Edukacji Ekologicznej – Egzotarium w Sosnowcu, ul. Piłsudskiego 116, 7.10.2024 r., liczba uczestników: 24, w tym 12 uczniów z klasy ekologicznej VI LO im. J. Korczaka w Sosnowcu (szkoła wskazana przez Gminę Sosnowiec do udziału w projekcie CICADA4CE) oraz 12 członków Sosnowieckiego Koła Integracji Międzypokoleniowej i Sosnowieckiej Rady Seniorów.



- Część teoretyczna: Prezentacja projektu CICADA4CE „Zmiany klimatu - wyzwanie dla miast”.
- Część praktyczna: warsztaty. Praca w 4 grupach (po 6 osób łącznie 12-15 uczniów oraz 12-15 seniorów) i 4 tematach:
  - wahania temperatury w miastach, miejska wyspa ciepła,
  - zrównowazona mobilność, ślad węglowy i jakość powietrza w miastach,
  - bioróżnorodność w miastach,
  - gospodarka wodna, powodzie i susze w miastach, retencja wód.

Spotkanie zakończono zwiedzaniem z przewodnikiem w CEE Egzotarium (Ogród Botaniczny, Park Bioróżnorodności).

**Zadanie III.** W dniach 3/10/24.08.2024 r. w Parku Sieleckim oraz w dniach 17 i 31.08.2024 r. i w Parku przy ul. Wojska Polskiego odbyły się w ramach Koła Integracji Międzypokoleniowej serie zajęć z Tai Chi oraz Jogi. Zajęcia miały charakter otwarty. W zajęciach uczestniczyło po kilkanaście osób zarówno młodych jak i seniorów.

**Zadanie IV.** Od września do grudnia 2024 r. w ramach koła integracji międzypokoleniowej odbył się szereg warsztatów kreatywnych. Do udziału w warsztatach byli zaproszeni wszyscy mieszkańcy.

We wrześniu odbył się pierwszy międzypokoleniowy warsztat w zakresie wyrobu biżuterii – bransoletek, w październiku odbyły się warsztaty pod hasłem malowanie woskiem, w listopadzie odbyły się międzypokoleniowe warsztaty z szydełkowania i wykonania podstawowych ściegów: łańcuszka, półsłupka i słupka natomiast w grudniu w Placówce Oświatowo - Wychowawczej nr 8. Członkinie Koła Sosnowieckich Twórczych Seniorów „Pasja Tworzenia” wspólnie z wychowankami tworzyli ozdoby świąteczne. Wszystkie prace zostały w placówce.

Liczba inicjatyw kulturalnorozrywkowych zorganizowana w ciągu roku: **2024 - 4**

**K.1.2.5. Zacieśnienie współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi, kościołami i innymi związkami wyznaniowymi, mediami i innymi zainteresowanymi podmiotami na rzecz popierania i promowania aktywności seniorów.**

**Realizator:** Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi

Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi wspiera seniorów zrzeszonych w ramach Stowarzyszenia Aktywny Senior oraz Aktywny Silvers udostępniając im bezpłatnie pomieszczenia w Sosnowieckim Centrum Organizacji Pozarządowych. Możliwość ta daje szansę ciągłego rozwoju i prowadzenia aktywności dla seniorów. Stowarzyszenie Aktywny Senior – w ramach współpracy z Sosnowieckim Centrum Organizacji Pozarządowych – co najmniej raz w miesiącu organizuje spotkania z członkami Stowarzyszenia, wykłady, szkolenia, konferencje. W Sosnowieckim Centrum Organizacji Pozarządowych regularnie odbywają się również zajęcia jogi dla seniorów oraz spotkania kółka brydżowego. W roku 2024 Stowarzyszenie Pomagamy Sercem wraz z Fundacją Eko World zorganizowało w Sosnowieckim Centrum Organizacji Pozarządowych „Śniadanie Wielkanocne dla seniorów”.

Dzięki modernizacji ogrodu mieszczącego się przy Sosnowieckim Centrum Organizacji Pozarządowych organizowane są spotkania integracyjne przy ognisku. W roku 2024 Stowarzyszenie Pomagamy Sercem wraz z Fundacją Eko World zorganizowało piknik integracyjny dla sosnowieckich seniorów. Ponadto Stowarzyszenie Aktywny Senior zorganizowało ognisko dla członków Stowarzyszenia.

Liczba imprez kulturalnorozrywkowych zorganizowana w ciągu roku: **2024 – 6**

**Działania planowane:** głównym zadaniem Wydziału Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi jest podejmowanie działań wspierających organizacje pozarządowe działające na rzecz wszystkich mieszkańców Sosnowca, z różnych grup społecznych. Działania te podejmowane są zarówno w formie ogłaszania i przeprowadzania otwartych konkursów ofert jak i w zakresie pozafinansowym.

Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi nie jest Wydziałem wiodącym w zakresie planowania działań prewencyjnych w społeczeństwie „starzejącym się” a w obszarze szeroko rozumianej polityki senioralnej podejmuje bieżące działania wynikające z pojawiających się potrzeb w przedmiotowym obszarze.

Należy nadmienić, że organizacje pozarządowe działające w tym obszarze bardzo często realizują własne projekty, których tematyka wynika z ich działalności statutowej. Projekty te odpowiadają na zdiagnozowane lub zgłaszane organizacjom potrzeby i realizowane są samodzielnie przez NGOsy – bez podejmowania współpracy z Gminą.

**K.1.2.6. Organizowanie imprez kulturalnych i ułatwianie osobom starszym dostępu do oferty kulturalnej, m.in. poprzez regulowanie zasad odpłatności, dostosowanie pory imprez do potrzeb seniorów.**

**Realizator:** Miejska Biblioteka Publiczna im. Gustawa Daniłowskiego w Sosnowcu

W roku 2024 dział Zagłębiowskiej Mediateki (Multimedia dla dorosłych) w dalszym ciągu współpracował z Fundacją „KLUCZ” na rzecz edukacji i upowszechniania czytelnictwa osób niewidomych i słabowidzących oraz ze Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Larix”. Ponadto od 2021 roku Multimedia dla dorosłych udostępniają użytkownikom tzw. Strefę Kinomana, czyli stanowisko dla miłośników filmów wyposażone w wygodny fotel z podnóżkiem, 43-calowy ekran, profesjonalne słuchawki, odtwarzacz DVD i Blu-Ray oraz ponad 600 filmów o różnorodnej tematyce – od filmowej klasyki, przez kinowe hity aż po kino konesera. Warto nadmienić, że korzystanie ze Strefy Kinomana jest usługą bezpłatną, dostępną jednak tylko dla czytelników posiadających aktualną kartę biblioteczną. Oferta stworzona została również z myślą o seniorach, którzy podczas pandemii, w trosce o swoje zdrowie, woleli unikać kontaktu z innymi osobami. Od grudnia 2022 roku Biblioteka umożliwia czytelnikom korzystanie z usługi SUD, czyli Strefy Ułatwionego Dostępu. Jest to funkcja przeznaczona między innymi dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. W momencie chęci skorzystania z jednego z książkomatów, czytelnik na etapie zamawiania książek poprzez katalog online, może wybrać ulokowanie zamówienia w jednej z niższych skrytek książkomatu. W ten sposób ma możliwość samodzielnego odebrania zamówionych zbiorów, bez konieczności proszenia o pomoc osób trzecich. Ponadto osoby z niepełnosprawnościami mogą korzystać w Zagłębiowskiej Mediatece z Pokoju Pracy Indywidualnej, który wyposażony jest w: zestaw komputerowy, program udźwiękawiający Screenreader Jaws Professional, monitor brajlowski Focus 80, multilektor Sara, powiększalnik Clear View C24”FullHD, słuchawki Sennheiser GSP 300. W 2024 roku z ww. pokoju skorzystało 112 osób.

W 2024 roku pracownicy Zagłębiowskiej Mediateki oraz Filii nr 5 prowadzili bardzo ścisłą współpracę z Domami Pomocy Społecznej nr 1 i 2, Dziennym Domem Pomocy Społecznej (ul. Żeromskiego, Szybikowa). Ponadto Zagłębiowska Mediateka, Biblioteka Tajemniczy Ogród oraz Filie nr: 1, 2, 15 nawiązały owocną współpracę z Radą Seniorów Miasta Sosnowca, MOPS-em w ramach Programu Aktywności Lokalnej oraz dzielnicowymi klubami seniorów. W ofercie Miejskiej Biblioteki Publicznej seniorom dedykowane były imprezy artystyczno-czytelnicze, koncerty, wernisaże, wystawy, warsztaty: plastyczne, komputerowe, rękodzielnicze, językowe, florystyczne, krawieckie, zdrowotne, zielarskie, kosmetyczne, które

stanowiły okazję do zaprezentowania twórczości seniorów oraz podniesienia ich samooceny i przydatności społeczno-kulturalnej oraz oferowały im aktywne i kreatywne zagospodarowanie wolnego czasu. Propozycje skierowane do seniorów pokrywały się z ofertą dla dorosłych czytelników np. zajęcia plastyczne „Kreatywny senior”, „Cyfrowe wsparcie seniora”, czy kurs języka angielskiego na trzech poziomach zaawansowania. Biblioteka „Tajemniczy Ogród” oraz Filie nr 1, 4 i 15 oferowały seniorom udział w prelekcjach policjantek i policjantów na temat bezpieczeństwa. W Filiach nr: 3 („Popołudnie dla Seniora”), 5 („Kawiarenka Srebrnego Włosa” – dla pensjonariuszy Domów Pomocy Społecznej), 10 („Zaczytany Kazimierz”), 14 („Zagórski Klub Seniora”) oraz 15 („Zagórska Senioriada”) regularnie odbywały się spotkania bibliotecznych Klubów Seniora, podczas których uczestnicy mieli okazję spotkać się i w miłej atmosferze porozmawiać o książkach, uczestniczyć w różnorodnych tematycznie prelekcjach i warsztatach, koncertach i wernisażach wystaw. Inną formę współpracy realizuje Filia nr 18, która na potrzeby spotkań klubu Juliusz Aktywny Senior 60+, wypożycza meble na spotkania klubu.

Wykaz imprez zorganizowanych na rzecz seniorów przez Miejską Bibliotekę Publiczną im. G. Daniłowskiego w Sosnowcu w roku 2024:

- "Wiosenny powiew świeżości" – wieczór poetycko-muzyczny z udziałem seniorów z Akademii Sosnowieckich Poetów oraz występ chóru "Co nam w duszy gra" – **1/200**
- Akcja Żonkile – zajęcia z seniorami – Zagłębiowska Mediateka – **1/3**
- Odwiedziny Koła Gospodyń Wiejskich OstroWianki połączone ze zwiedzaniem Zagłębiowskie Mediateki – **1/11**
- "Odyseja poetycka 2024" – impreza zorganizowana przez Filię nr 15 we współpracy z radiem MagMa – audycja poetycka na żywo z udziałem publiczności "Otwarty mikrofon" – **1/80**

**Działania planowane:** Organizacja bezpłatnych imprez artystyczno-czytelniczych tematycznie odpowiadającym seniorom np. wieczór poetycki, zajęcia warsztatowe.

**Realizator:** Miejski Klub im. Jana Kiepury

- A. Prowadzenie grupy teatralnej „Meluzyna”, którą tworzą studenci Uniwersytetu Trzeciego Wieku Uniwersytetu Śląskiego: 2024 r. – **5 uczestników**.
- B. Udzielenie zniżki 50% dla Seniorów na wszystkie wydarzenia realizowane przez Miejski Klub im. Jana Kiepury z wyłączeniem cykli: „Kino w Muzie”, „Rodzinnych spotkań z kinem Muza” i „Sztuki na ekranie”.

| 2024          |                                                                                        |            |
|---------------|----------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| Data          | Wydarzenie                                                                             | Ilość osób |
| 13.02.2024 r. | Koncert Walentynkowy - Miłość niejedno ma imię                                         | 8          |
| 23.03.2024 r. | Koncert Galowy - INTERMUZA 2024                                                        | 24         |
| 02.04.2024 r. | Koncert kameralny w ramach XXIII Festiwalu Sosnowieckich Dni Muzyki Znanej i Nieznanej | 10         |
| 05.04.2024 r. | Koncert zamykający XXIII Festiwal Sosnowieckich Dni Muzyki Znanej i Nieznanej          | 24         |
| 16.05.2024 r. | Koncert Eggerth i Kiepura - Wspomnień czar                                             | 112        |
| 22.09.2024 r. | VI Folk Nad Przemszą - Pieśni Wędrowców                                                | 7          |
| 18.10.2024 r. | Michał Bajor - No, a ja?                                                               | 64         |
| 01.12.2024 r. | Koncert Piosenek Francuskich - Otwieramy Katedrę Notre Dame                            | 70         |
| Razem:        |                                                                                        | <b>319</b> |

C. Bezpłatne użyczenie Sali Widowiskowo-Koncertowej „Muza” im. Władysława Szpilmana na wydarzenia skierowane dla Seniorów, organizowane przez inne jednostki:

| 2024          |                                                                                                                                            |
|---------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Data          | Wydarzenie                                                                                                                                 |
| 16.01.2024 r. | IX Staszicowski Karnawałowy Koncert Charytatywny dla Hospicjum Sosnowieckiego im. św. Tomasza Ap. ze specjalnym udziałem Antoniego Zimnala |
| 15.02.2024 r. | Wydział Zdrowia - profilaktyka dla mieszkańców Sosnowca                                                                                    |
| 05.03.2024 r. | Wydział Zdrowia – spotkanie profilaktyczne dla mieszkańców                                                                                 |

|               |                                                                                                                                              |
|---------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 06.03.2024 r. | Wręczenie dyplomów za wieloletnie pożycie małżeńskie organizowane przez Wydział Kultury i Promocji Miasta oraz Urząd Stanu Cywilnego         |
| 11.04.2024 r. | Wydział Zdrowia – profilaktyka dla mieszkańców Sosnowca                                                                                      |
| 14.05.2024 r. | Wydział Zdrowia – profilaktyka dla mieszkańców Sosnowca                                                                                      |
| 12.06.2024 r. | Wręczenie dyplomów za wieloletnie pożycie małżeńskie organizowane przez Wydział Kultury i Promocji Miasta oraz Urząd Stanu Cywilnego         |
| 18.06.2024 r. | Wydział zdrowia – profilaktyka dla mieszkańców Sosnowca                                                                                      |
| 16.09.2024 r. | Wydział zdrowia – profilaktyka dla mieszkańców Sosnowca                                                                                      |
| 08.10.2024 r. | Wydział zdrowia – profilaktyka dla mieszkańców Sosnowca                                                                                      |
| 09.10.2024 r. | Sosnowieckie Dni Seniora organizowane przez Urząd Miasta Sosnowca oraz Radę Seniorów                                                         |
| 10.10.2024 r. | Sosnowieckie Dni Seniora organizowane przez Urząd Miasta Sosnowca oraz Radę Seniorów. Występy artystyczne oraz zabawa taneczna dla seniorów. |
| 15.10.2024 r. | Koncert Charytatywny „Artystycznie dla Hospicjum” im. Św. Tomasza Apostoła                                                                   |
| 22.10.2024 r. | Wręczenie dyplomów za wieloletnie pożycie małżeńskie organizowane przez Wydział Kultury i Promocji Miasta oraz Urząd Stanu Cywilnego         |
| 04.12.2024 r. | Wręczenie dyplomów za wieloletnie pożycie małżeńskie organizowane przez Wydział Kultury i Promocji Miasta oraz Urząd Stanu Cywilnego         |
| 10.12.2024 r. | Wydział zdrowia – profilaktyka dla mieszkańców Sosnowca                                                                                      |
| 17.12.2024 r. | XXIII Wieczór teatralny na rzecz Hospicjum im. Św. Tomasza Apostoła                                                                          |

**Realizator:** Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sosnowcu

W ramach działań Programów Aktywności Lokalnej (obecnie Kluby Transformacji) podejmowano współpracę z jednostkami samorządu, instytucjami, np. Biblioteką Miejską, Muzeum Schoena, Teatrem Zagłębia poprzez informowanie o dostępnej ofercie i organizowanie wspólnych wyjść seniorów na bezpłatne imprezy kulturalne odbywające się w mieście, m.in. na Filmowe środy w Mediatece, wystawy w Zamku Sieleckim czy udział w Sosnowieckich Dniach Seniora. Organizowano różne imprezy kulturalne i ułatwiano osobom starszym dostęp do oferty kulturalnej poprzez wyjazdy i wyjścia edukacyjno-integracyjne do ciekawych miejsc i obiektów kulturalnych, m.in. do teatru, kina czy muzeów.

Zorganizowano również spotkania na temat budżetu obywatelskiego.

Klub Seniora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej organizował w ubiegłym roku różnego rodzaju imprezy, m.in.: Dzień Babci i Dziadka, Zabawę Karnawałową w restauracji Kolorowa, Kulig integracyjny z PAL Milowice, Walentynki, Ostatki, Dzień Kobiet i Dzień Mężczyzny, spotkania przedświąteczne, Dzień Matki w restauracji Kolorowa, wycieczkę do Nysy, Dni Seniora, Andrzejki, Mikołajki w Teatrze Zagłębia, Wigilię oraz Jasełka. Ponadto seniorzy wzięli udział w wielu spotkaniach z aktorami teatralnymi.

**Realizator:** Pałac Schoena Muzeum w Sosnowcu

Pałac Schoena w Sosnowcu realizuje zadania zgodne z polityką senioralną, kładąc szczególny nacisk na wspieranie wychowania do starości i poprawę relacji międzypokoleniowych. Organizowane przez Pałac wydarzenia i warsztaty promują szacunek wobec osób starszych oraz budowanie świadomości na temat starzenia się wśród młodszych pokoleń. Ważnym elementem działalności są inicjatywy integrujące różne grupy wiekowe, takie jak wspólne projekty artystyczne, spotkania tematyczne czy zajęcia edukacyjne, które pozwalają na wymianę doświadczeń i budowanie trwałych więzi.

A. Projekt „Moja mała ojczyzna – Zagłębie Dąbrowskie. Rozmowy międzypokoleniowe o tożsamości”, sfinansowany z programu Muzeum Historii Polski „Patriotyzm Jutra”

**Termin: 10 maja - 1 grudnia 2024 r.**

- Wystawa mobilna prezentowana do 30 listopada przed Szkołą Podstawową nr 25.
- Archiwizacja wywiadów – relacje będą służyły dalszym badaniom w Dziale Historii i Kultury Miasta.

- Dokumentacja audiowizualna – filmy/wywiady udostępniono na stronie internetowej Muzeum.

Projekt „*Moja mała ojczyzna*” stał się platformą dialogu międzypokoleniowego, wzmacniając tożsamość lokalną mieszkańców Sosnowca i regionu. Dzięki połączeniu tradycyjnych metod badawczych z nowoczesnymi formami przekazu, uczestnicy mogli lepiej zrozumieć i docenić swoją małą ojczyznę – Zagłębie Dąbrowskie.

**Liczba beneficjentów – 35**

**Liczba odbiorców (wyświetlenia filmów) – 43 886**

B. „Weekend Seniora z Kulturą” - wydarzenie organizowane przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

**Termin: 5-6 października 2024 r.**

Hasłem tegorocznej edycji Weekend Seniora z Kulturą była integracja międzypokoleniowa! Podczas tej edycji wydarzenia seniorzy i osoby im towarzyszące (do 18. roku życia) otrzymywały bezpłatny wstęp do Muzeum na wystawy „Polskie szkło współczesne”, „Szkłane Egzotarium”, „Andrzej Czarnota (1960-2014). Malarstwo-rysunek-rzeźba”, „W szkłe wszystkie moje światy. Joanna Dubiel-Stonoga – malarstwo”

**Liczba odbiorów – 55 osób**

**Działania planowane:** Zniżki dla seniorów (bilet normalny – 12,00 zł, ulgowy – 9,00 zł)

**Realizator:** Sosnowieckie Centrum Sztuki – Zamek Sielecki

Liczba zorganizowanych imprez o charakterze otwartym: **36** (Zamek Sielecki nie prowadzi rejestracji liczby uczestników z podziałem na grupy wiekowe) ponadto realizowano zajęcia dla seniorów:

- A. **Warsztaty dla Seniorów: ABC sztuki (4 spotkania)**, uczestnicy spotkań poznawali podstawy technik malarskich, teorię kolorów i tworzyli własne prace w różnych technikach artystycznych. Tego rodzaju warsztaty nie tylko dostarczają wiedzy i umiejętności, ale również wspierają zdrowie psychiczne, fizyczne i emocjonalne uczestników oraz stwarzają przestrzeń do spotkań i dają okazję do rozwijania kreatywności i odkrywania talentów.



## **B. Warsztaty grafiki dla seniorów w technice linorytu**

Uczestnicy poznali technikę linorytu polegającą na wycinaniu wzoru w linoleum, a następnie odbijaniu go na papierze z wykorzystaniem prasy graficznej.

**Liczba uczestników: 16**

## **C. Warsztaty artystyczne dla seniorów – ozdoby świąteczne.** Kreatywne zajęcia, podczas których uczestnicy formowali figurki ręcznie, następnie je malowali i ozdabiali różnymi dodatkowymi elementami dekoracyjnymi.

## **D. Weekend seniora z kulturą:** Warsztaty historyczno-artystyczne pt. Sosnowiec spod kreski architekta Stanisława Dankowskiego.

Liczba imprez kulturalno-rozrywkowych (dedykowanych seniorom): wskaźnik produktu – **7 spotkań** / wskaźnik rezultatu - **7 spotkań**, liczba uczestników: **81**

**Działania planowane:** Seniorzy chętnie biorą udział w oprowadzaniach kuratorskich, wykładach, prelekcjach, spotkaniach autorskich oraz koncertach muzycznych, szczególnie tych z repertuarem klasycznym. Planowane działania na świeżym powietrzu, związane z rewitalizacją terenu wokół Zamku Sieleckiego, będą dodatkową okazją do integracji. Pod nazwą „Re-kreacja” zaplanowane są plenerowe warsztaty i wydarzenia promujące dobrostan psychiczny, w tym zajęcia z elementami relaksacji oraz psychoedukacji. Dodatkowo, w ogrodzie Zamku będą organizowane kameralne koncerty, podczas których zaprezentują się amatorzy i absolwenci szkół muzycznych. Repertuar obejmie różne gatunki muzyczne, co pozwoli na dotarcie do szerokiego grona odbiorców. W ramach ogólnopolskiej inicjatywy Dni Seniora, Centrum oferuje seniorom możliwość bezpłatnego udziału w wybranych wydarzeniach, a przez cały rok obowiązują dla nich zniżki.

## **Realizator:** Przystanek Otwartej Kultury

Działający w trzech lokalizacjach Przystanek Otwartej Kultury w 2024 r. zorganizował szereg imprez kulturalno-rozrywkowych, które przyciągnęły publiczność w różnym wieku w tym osoby starsze. Poza w/w imprezami Przystanek Otwartej Kultury zorganizował szereg warsztatów dedykowanych seniorom, odpowiadających ich potrzebom. Na warsztatach seniorzy rozwijali swoje pasje, doskonalili swoje rzemiosło albo uczyli się od podstaw sztuki malarstwa i technik rękodzieła.

- **wskaźnik: liczba powstałych klubów seniora.**

W Przystanku Otwartej Kultury w 2024 r. działały 3 kluby seniora: Wiecznie Młodzi na Kazimierzu, Kreatywni + oraz działający w jego ramach zespół Klimontowianki,

którym Przystanek Otwartej Kultury wynajmuje pomieszczenie w Klimontowie oraz nowopowstały klub seniora w Maczkach.

- **wskaźnik: liczba imprez kulturalno-rozrywkowych zorganizowana w ciągu roku.**

W roku 2024 Przystanek Otwartej Kultury zorganizował 44 imprezy kulturalno-rozrywkowe, na które złożyły się: 4 festiwale muzyczne, 24 koncerty, 3 spektakle teatralne, 2 gale, 5 potańcówek, jeden festyn i 5 wernisaży i wystaw. 29 z w/w imprez miało wstęp wolny. Imprezy muzyczne miały zróżnicowany charakter aby dogodzić jak największej liczbie gustów i zgromadzić jak największą liczbę osób w tym seniorów. Seniorzy zrzeszający się przy Przystanku Otwartej Kultury licznie uczestniczyli w imprezach i wydarzeniach organizowanych przez Przystanek Otwartej Kultury. Obok seniorów zrzeszonych przy Przystanku Otwartej Kultury w imprezach brały udział osoby 60+ niebędące członkami klubów seniora. Wystawy również były zróżnicowane, dotyczyły podróży, historii miasta i górnictwa, a więc tematów bliskich sercom seniorów. Potańcówki organizowane były wyłącznie dla seniorów i odbywały się zgodnie z ich zapotrzebowaniem na tego typu rozrywkę. Godziny wydarzeń dedykowanych seniorom jak warsztaty czy potańcówki, uzgadniane były z nimi. Przy organizacji koncertów, zwłaszcza w amfiteatrze, organizator brał pod uwagę dostępność komunikacyjną i bezpieczny powrót uczestników do domu.

Przystanek Otwartej Kultury we wszystkich swoich trzech lokalizacjach oraz we wspomnianym wcześniej Klimontowie, udostępnia seniorom pomieszczenia z wyposażeniem oraz sprzęt techniczny, aktywnie w ten sposób wspierając ich w samodzielnym organizowaniu sobie czasu.

**Działania planowane:** Prewencja w kontekście polityki senioralnej to nie tylko profilaktyka zdrowotna, ale też przeciwdziałanie izolacji, pasywności i wykluczeniu. Przystanek Otwartej Kultury może odgrywać rolę prewencyjną w wielu obszarach:

- Prewencja samotności i depresji: poprzez działania grupowe, wspólne tworzenie kultury (np. chóry, grupy rękodzielnicze, teatr senioralny).
- Prewencja wykluczenia cyfrowego: nauka korzystania z narzędzi online, platform streamingowych, komunikatorów.
- Prewencja biernej starości: zachęcanie do aktywnego uczestnictwa w życiu dzielnicy – jako widz, ale też jako twórca (senior-wolontariusz, senior-edukator).

- Prewencja w aspekcie zdrowotnym: współpraca z organizacjami zdrowotnymi przy okazji wydarzeń kulturalnych (np. pomiar ciśnienia, prelekcje o zdrowym starzeniu się).
- Międzypokoleniowość jako narzędzie prewencji: spotkania dzieci i seniorów to obustronna korzyść – seniorzy czują się potrzebni, dzieci uczą się empatii.

**Realizator:** Teatr Zagłębia

## **1. Warsztaty wydobywcze oraz akcja zbierania pamiątek i dzienników do produkcji spektakli „Historia Sosnowca”**

Seniorzy z Sosnowca i okolic aktywnie zaangażowali się w projekt Teatru Zagłębia, który poświęcony jest odkrywaniu historii – zapomnianych opowieści kobiet mających kluczowy wpływ na rozwój lokalnej społeczności. W ramach przygotowań do spektaklu „Historia Sosnowca” uczestniczyli w warsztatach wydobywczych oraz przekazali liczne pamiątki i dokumenty, wzbogacając proces twórczy o unikalne historie.

### **A. Warsztaty wydobywcze**

Podczas dwudniowych warsztatów, które odbyły się pod kierunkiem reżyserki Katarzyny Szyngiery i dramaturżki Weroniki Murek, uczestnicy i uczestniczki (w tym również seniorzy) dzielili się wspomnieniami o swoich matkach, babciach, ciociach i sąsiadkach. Przekazywane opowieści, pełne szczegółów i emocji, rzuciły światło na codzienne życie kobiet w Zagłębiu w pierwszej połowie XX wieku. Uczestnicy z zaangażowaniem opowiadali o losach bliskich, a także o znaczeniu ich pracy, pasji i wkładu w budowę lokalnej społeczności.

### **B. Zbieranie pamiątek i dokumentów**

Seniorzy odpowiedzieli na apel Teatru Zagłębia, dostarczając rodzinne pamiątki, pamiątki, dzienniki oraz inne dokumenty. Wiele osób przyniosło cenne materiały do siedziby teatru, a część przesłała ich cyfrowe kopie. Zgromadzone świadectwa okazały się bezcennym źródłem wiedzy o życiu codziennym mieszkańców Zagłębia na przestrzeni dekad. Dzięki tym materiałom projekt nabrał autentyczności, a opowieść o lokalnych historiach stała się jeszcze bardziej wielowymiarowa.

### **C. Efekt współpracy**

Zaangażowanie seniorów w te działania miało ogromny wpływ na proces twórczy spektaklu. Ich historie, wspomnienia i rodzinne archiwa wzbogaciły kontekst przedstawienia, nadając mu

głębi i autentyczności. Działania te pokazały, jak istotne jest podtrzymywanie międzypokoleniowej pamięci i pielęgnowanie lokalnego dziedzictwa.

## **2. Zwiedzanie Teatru Zagłębia w ramach Nocy Teatrów Górnośląskiego Związku Metropolitalnego**

We wrześniu Teatr Zagłębia otworzył swoje drzwi dla mieszkańców regionu, organizując wyjątkowe zwiedzanie w ramach Nocy Teatrów GZM. Wśród uczestników nie zabrakło seniorów, którzy chętnie wzięli udział w tej bezpłatnej inicjatywie, łączącej zwiedzanie historycznego budynku teatru z warsztatami prowadzonymi przez jednego z aktorów. Seniorzy mieli okazję zajrzeć za kulisy teatru, poznać jego zakamarki oraz dowiedzieć się więcej o jego bogatej historii i funkcjonowaniu na co dzień. Zwiedzanie prowadził aktor Teatru Zagłębia – Michał Bałaga, który w przystępny i angażujący sposób opowiadał o pracy artystów, realizacji spektakli i życiu teatralnym „od kuchni”. Częścią wydarzenia były również warsztaty, które pozwoliły uczestnikom doświadczyć elementów teatralnej praktyki. Seniorzy mieli okazję włączyć się w twórcze działania, rozwijając swoją wyobraźnię i poznając techniki wykorzystywane w aktorstwie.

## **3. Współpraca**

W całym okresie współpracowaliśmy ze Związkami Emerytów i Rencistów oraz Uniwersytetami Trzeciego Wieku z takich miast jak: Sosnowiec, Będzin, Mysłowice, Dąbrowa Górnicza, Olkusz, Zawiercie, Myszków, Szczekociny, Trzebinia, Chrzanów, Gródków, Pilica, Katowice, Siewierz.

## **4. Aktywny Senior+**

**Wskaźnik:** Z programu Aktywny senior + ( zniżka z Kartą Seniora)w 2024 roku skorzystało **432 seniorów**

### **K.1.2.7. Zwiększenie zainteresowania seniorów budżetem obywatelskim.**

**Realizator:** Wydział Kultury i Promocji Miasta

Budżet obywatelski daje mieszkańcom, w tym seniorom, możliwość proponowania projektów, które odpowiadają na ich potrzeby np. tworzenie przestrzeni do aktywności fizycznej, tj. siłownie na świeżym powietrzu, tężnie solankowe , miejsca rekreacyjno-spacerowe, inicjatyw wspierających mobilność seniorów, jak poprawa infrastruktury drogowej i dostępność

przestrzeni publicznych (budowa i modernizacja chodników, instalacja ławek w przestrzeni publicznej, sygnalizacji świetlnej). Budżet obywatelski w Sosnowcu może wspierać takie inicjatywy jak: projekty międzypokoleniowe, np. wspólne warsztaty, spotkania. Formuła budżetów obywatelskich pozwala na zwiększenie zaangażowania seniorów w procesy decyzyjne - seniorzy mogą aktywnie uczestniczyć w kształtowaniu swojego miasta, proponując własne projekty i wpływając na decyzje dotyczące realizacji inwestycji.

Wykaz zadań zrealizowanych w 2024 r. w ramach X edycji budżetu obywatelskiego z efektów których mogą korzystać sosnowieccy seniorzy:

1. Strefa relaksu i aktywności obok hali sportowej - Milowice.
2. W pogoni za książką. Zakup książek do biblioteki – F17 Pogoń.
3. Zakup nowości wydawniczych oraz sztalug ekspozycyjnych dla Filii nr 2 - Rudna IV.
4. Remont ulicy Dalekiej w Sosnowcu.
5. Strefa Aktywności Juniora i Seniora na Placu Kozuchów.
6. Zielony Parking przy ul. Warszawskiej.
7. Park Kępa - Oaza spokoju dla wszystkich pokoleń.
8. Bezpieczna droga do przedszkola i rewitalizacja skweru przy ul. Gwiazdnej.
9. Remont alejek w Parku im. Wandy Malczewskiej.
10. Park - ul. Mariana Maliny.
11. Remont nawierzchni ulic Kopalnianej i Bronowej.
12. „Zielony Zakątek”, „Aleja Róż”- ul. Wagowa.
13. Zakup książek do Miejskiej Biblioteki Publicznej Filia nr 10 w Sosnowcu.
14. Remont i modernizacja ulicy Arctowskiego.
15. Wybieg dla psów przy ul. Czołgistów.
16. Zakup nowości wydawniczych dla MBP Filia nr 18.
17. Zatoki parkingowe, ul. Saperów 13.
18. Rewitalizacja skweru – alejka od apteki do Lewiatana przy ul. Krakowskiej.

19. Balaton reaktywacja, etap 2: miejsca wypoczynkowe, leżaki, pomosty widokowe.

W procesie głosowania seniorzy po raz kolejny byli grupą najbardziej aktywną. Osoby powyżej 60 roku życia łącznie oddały 5736 głosów co stanowiło 26,84% wszystkich oddanych głosów na projekty w 2024 r.

W kolejnej edycji budżetu obywatelskiego w wyniku głosowania w 2024 r. skierowane do realizacji w 2025 r. zostały następujące projekty, które są zgodnie z Polityką Senioralną Miasta Sosnowca:

1. Remont fragmentu ul. Rodakowskiego.
2. Serce i rozum - zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców Sosnowca- Zakup defibrylatorów
3. Pasaż zieleni - Wagowa. Każdy lubi czytać.
4. Remont nawierzchni placu przy ul. Zapolskiej 12-14 wraz z utworzeniem strefy relaksu.
5. Rewitalizacja terenu przy ul. Kisielewskiego.
6. Sensoryczny ogród nauki i zabawy u Brzechwy w PM nr 31.
7. Zakup książek i doposażenie Biblioteki Miejskiej Filia nr 11.
8. Po pierwsze – Biblioteka! – Filie MBP idą z duchem czasu.
9. TU się CZYTA – przytulna strefa książki – doposażenie i zakup nowości dla Filii nr 14 Zagórze.
10. Biblioteki zawsze w grze! Zakup nowości dla bibliotek i organizacja spotkań autorskich.
11. Witajcie w naszej bajkotece! Wymarzony plac zabaw i zmodernizowana biblioteka- ul. Piłsudskiego.
12. Bulwar Czarnej Przemszy: ogród relaksacyjny - ul. Partyzantów.
13. Wybieg dla psów w dzielnicy Pogoń - ul. Małobądzka.
14. Ostrowiecki Rozbrykaniec. Miejsce spotkań, zabaw i integracji w Ostrowach - ul. Gałczyńskiego.
15. Zielonogórska Strefa Rekreacji.

**Realizator:** Uniwersytet Trzeciego Wieku w Wydziale Nauk Farmaceutycznych w Sosnowcu

- **Czy zadanie zostało zrealizowane?:** Nie.
- **Dlaczego?:**
  - Wskaźniki produktu wskazują, że nie podjęto działań w obszarach wymienionych w powyższych punktach.

- W działalność uczelni nie wpisują się powyższe inicjatywy, co ogranicza możliwość realizacji zadań związanych z tworzeniem Klubów Seniora, organizacją wydarzeń kulturalnych czy promowaniem budżetu obywatelskiego.
- **Dlaczego?:**
  - Brak możliwości realizacji tych działań w ramach działalności Uczelni, ponieważ powyższe inicjatywy nie wpisują się w jej statutowe zadania.
- **Czy będzie realizowane w kolejnych latach?:**
  - Rozważenie działań w tych obszarach może być możliwe w przyszłości, jeśli pojawią się odpowiednie mechanizmy współpracy z instytucjami zewnętrznymi oraz wsparcie finansowe na realizację tych priorytetów.

**Działania planowane:** odpowiedź Realizatora pod kierunkiem 1.1.2

#### **K.1.2.8. Wykorzystanie potencjału wiedzy i doświadczenia osób starszych w partycypacyjnym podejściu do wszelkich form aktywności.**

**Realizator:** Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sosnowcu

Dzielenie się posiadaną wiedzą, doświadczeniem oraz umiejętnościami w ramach integracyjnych spotkań międzypokoleniowych z dziećmi i młodzieżą – wspólne gotowanie, wykonywanie prac rzemieślniczo-plastycznych, dekoracji i stroików świątecznych (wielkanocnych i bożonarodzeniowych), organizacja warsztatów krawieckich i szycie poduszek, wspólne aranżowanie przestrzeni w Klubach Aktywności Lokalnej (obecnie Kluby Transformacji), współpraca seniorów w przedszkolach i udział w różnych imprezach okolicznościowych (np. Jasełka, Dzień Babci i Dziadka).

#### **K.1.2.9. Organizowanie na terenie miasta różnego rodzaju imprez, obchodów świątecznych, Sosnowieckich Dni Seniora, adresowanych do wszystkich mieszkańców Sosnowca, w tym osób starszych.**

**Realizator:** Miejska Biblioteka Publiczna im. Gustawa Daniłowskiego w Sosnowcu

Obsługa osób z niepełnosprawnościami, chorych i seniorów – dostarczanie książek zamówionych telefonicznie przez pracowników Zagłębiowskiej Mediateki oraz Filii nr 2 (63 wymiany książek).

Ponadto seniorzy biorą czynny udział w imprezach organizowanych dla szerokiego grona odbiorców takich jak m.in.: Festiwal Przestrzeń Słowa (9 imprez), Sosnowieckie Dni Literatury (9 imprez), Sosnowiecka Jesień Teatralna (12 imprez), Mediateka jest kobietą (12 imprez), Dyskusyjny Klub Książki "Każdy Kocha Dyskusje" dla dorosłych (11 spotkań), spotkania autorskie (21 spotkań), wernisaże i wystawy (74), projekt Filmowe środy w Mediatece (44 projekcje), Narodowe Czytanie (10 imprez) – łącznie 202 wydarzenia

**Działania planowane:** Organizacja bezpłatnych imprez ogólnodostępnych adresowanych do wszystkich dorosłych mieszkańców Sosnowca – w tym seniorów. Przykładowo spotkania oraz projekcje filmowe w ramach projektów takich jak: Sosnowieckie Ścieżki, czyli Sosnowieckie Dni Literatury 2.0, Mediateka jest Kobieta, Sosnowiecka Jesień Teatralna, Filmowe Środy w Mediatece, spotkania autorskie z pisarzami, spotkania podróżnicze, wernisaże różnorodnych wystaw, spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki. Ponadto w dalszym ciągu obowiązywać będzie wprowadzona 1 września 2023 roku 40% zniżka za opłatę za wydanie karty bibliotecznego dla seniorów – emerytów oraz kombatanów.

**Realizator:** Młodzieżowa Rada Miasta Sosnowiec

Z uwagi, iż w kwietniu 2024 r. Młodzieżowa Rada Miasta Sosnowca zakończyła kadencję, dlatego działania związane z polityką senioralną prowadzono jedynie w I kwartale 2024 r.: w marcu 2024 r. przedstawiciele Młodzieżowej Rady Miasta Sosnowca brali udział w spotkaniu w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim w Katowicach – gdzie poruszane były m.in. tematy z zakresu edukacji. Młodzieżowa Rada Miasta Sosnowca zaangażowana była również w promocję w mediach społecznościowych wydarzeń międzypokoleniowych tj. warsztaty międzypokoleniowe.

**Realizator:** Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi

Sosnowieckie Centrum Organizacji Pozarządowych w dniu 1 czerwca 2024 zorganizowało w Parku Sieleckim Festiwal Organizacji Pozarządowych. W wydarzeniu uczestniczyło ponad 30 sosnowieckich organizacji – w tym organizacji zrzeszających sosnowieckich seniorów. Na festiwalowej scenie zaprezentowały się poszczególne sosnowieckie organizacje pozarządowe, były wykłady, prelekcje, animacje dla dzieci, pokazy sportowe i występy muzyczne.

Liczba imprez kulturalnorozrywkowych zorganizowana w ciągu roku: **2024 – 1**

**Działania planowane:** odpowiedź Realizatora pod kierunkiem 1.2.5



### **Złota Rączka dla Seniora**

Celem projektu jest podniesienie oraz poprawa jakości życia poprzez zapewnienie seniorom dostępu do bezpłatnych usług w zakresie drobnych napraw domowych. Z pomocy korzystają seniorzy miasta Sosnowca, którzy ukończyli 70 rok życia, a którym często trudno jest poradzić sobie z domowymi naprawami, a nie zawsze mogą liczyć na wsparcie bliskich osób. Realizatorem zadania jest Sosnowiecka Spółdzielnia Socjalna S3 w Sosnowcu ul. Generała Grota Roweckiego 2, wyłoniona w drodze otwartego konkursu ofert. Zlecenie usługi przyjmowane jest telefonicznie pod numerem telefonu 511-978-471 w Wydziale Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Sosnowcu, od poniedziałku do czwartku w godzinach od 9.00 do 14:00 oraz w piątek w godzinach od 9.00 do 11:00. Program cieszy się ogromnym zainteresowaniem wśród seniorów. Od 10 kwietnia br. na dzień 31.12.2024 r. przyjęto 307 zleceń.

Sosnowieckie Dni Seniora odbywają się w mieście od 2016 roku. Organizowane są pod patronatem Prezydenta Miasta Sosnowca – Arkadiusza Chęcińskiego. Podczas trwania całej imprezy na scenie odbywają się liczne występy sceniczne i artystyczne. Seniorzy biorą udział w licznych konkursach i turniejach organizowanych na scenie jak również poza nią. Co roku na zwieńczenie Dni Seniora jest występ gwiazdy – śpiewali już dla nas Silver Dance, Grzegorz Majzel, Elize, Piotr Olszewski, Krzysztof Respondek oraz miejscowi soliści. Dodatkową atrakcją dla Seniorów jest możliwość skorzystania z badań, porad medycznych, które świadczyli m.in. Szpital Miejski w Sosnowcu, Synexus, Amplifon. Co roku w ramach Dni Seniora odbywają się również imprezy towarzyszące m.in. rajd rowerowy, zawody pływackie, nordic walking, gra miejska.

Średnio w Dniach Seniora bierze udział ok. **300 – 500 osób.**

- Po raz pierwszy w listopadzie 2024 roku w Siedlisko Stawiki zorganizowano Zabawę Andrzejkową dla Seniorów - w klimacie andrzejkowych wróżb, przy muzyce na żywo oraz z poczęstunkiem.
- Co roku w miesiącu grudniu odbywa się Wigilia dla przedstawicieli środowisk senioralnych. Seniorzy spotykają się przy wspólnym stole, dzielą opłatkiem i degustują tradycyjne dania wigilijne. Nie brakuje też wspólnego kolędowania.

- Cyklicznie od 2022 roku w Siedlisko Stawiki odbywa się Grillowanie z Seniorami. Seniorom towarzyszy zabawa przy muzyce na żywo oraz poczęstunek.

#### **K.1.2.11. Stałe poszerzanie ofert w ramach Programu „Aktywny Senior 60+.**

**Realizator:** Wydział Polityki Społecznej

Program „Aktywny Senior 60+” skierowany jest do osób które ukończyły 60 rok życia i mieszkają na terenie miasta Sosnowca. Program realizowany jest od 1 stycznia 2014 roku. Został przyjęty Uchwałą Rady Miejskiej w Sosnowcu Nr 676/XXXVIII/2013 z dnia 23 maja 2013 r. Program „Aktywny Senior 60+” polega na udzielaniu przez firmy, punkty usługowe, placówki handlowe, które są partnerami Programu, szeregu zniżek, rabatów i ulg wszystkim jego uczestnikom. Potwierdzeniem udziału w Programie jest imienna Karta, którą seniorzy otrzymują po złożeniu stosownego wniosku w Wydziale Polityki Społecznej. Wzór Karty określony jest w Zarządzeniu Nr 941 Prezydenta Miasta Sosnowca z dnia 6 sierpnia 2013r. w sprawie: zasad wydawania karty, przystępowania oraz uczestnictwa w Programie „Aktywny Senior 60 +”. Od momentu realizacji do nadal do projektu przystąpiło 21 592 seniorów.

#### **K.1.2.12. Organizowanie imprez okolicznościowych z okazji długoletniego pożycia małżeńskiego oraz organizacja jubileuszy 100 (i więcej) urodzin mieszkańców miasta Sosnowca.**

Kierunek wprowadzony na podstawie Uchwały nr 1162/LXXIII/2023 Rady Miejskiej w Sosnowcu z dnia 30 marca 2023 r.

**Realizator:** Urząd Stanu Cywilnego

Liczba złożonych wniosków o nadanie medali i dyplomów z okazji długoletniego pożycia małżeńskiego: **2024 r. – 496**

W roku 2024 przeprowadzono uroczystości jubileuszy długoletniego pożycia małżeńskiego:

- 06.03 - 87 par
- 12.06 - 66 par
- 22.10 - 100 par
- 04.12 - 106 par

W sumie zrealizowano uroczystości dla 359 par obchodzących długoletnie pożycie małżeńskie (50, 60, 70 lat).

**Priorytet 1.3.**

Propagowanie idei uczenia się przez całe życie i wspieranie innowacyjnych rozwiązań na rzecz rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego osób starszych.

**K.1.3.1. Upowszechnianie wiedzy poprzez udostępnianie baz książek i czasopism internetowych, pomoc w korzystaniu z bibliotek („mobilna biblioteka dostarczająca książki „na próg”), tworzenie „mobilnych akademii”, które realizowałyby procesy edukacyjne w miejscu zamieszkania/pobytu seniorów np. w Domach Pomocy Społecznej, Klubach Seniora itp.**

**Realizator:** Dom Pomocy Społecznej w Sosnowcu „Zakątek”

Spotkania społeczności Domu Pomocy Społecznej wraz z osobami bliskimi, rodzinami, społecznością szkolną i przedszkolną w różnych formach aktywności na terenie domu Święta, spotkania plenerowe itp. Organizowanie spotkań o charakterze edukacyjnym dotyczącym skali przestępstw w stosunku do seniorów (wyłudzenie pieniędzy, danych osobowych, kradzieży, przemoc fizyczna oraz psychiczna). Promowanie bezpiecznego funkcjonowania w środowisku lokalnym.

**Realizator:** Dom Pomocy Społecznej nr 2

|                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-----------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Krótki opis działania | Współpraca z Zagłębiowską Mediateką, udostępniającą książki, czasopisma oraz audiobooki. Cykliczne spotkania z pracownikami biblioteki, prezentacje multimedialne, pogadanki tematyczne. Współpraca z placówkami oświatowymi, międzypokoleniowe spotkania z biblioterapii w Domu Pomocy Społecznej. Uczestnictwo mieszkańców w Uniwersytecie Trzeciego Wieku w Sosnowcu |
| Data rozpoczęcia      | 01.01.2024 r.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Data zakończenia      | 31.12.2024 r.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Wskaźnik              | <b>16 spotkań</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |

**Realizator:** Rada Seniorów

Liczba inicjatyw edukacyjnych adresowanych do osób starszych: **2024 r. – 10**

Liczba uczestników inicjatyw edukacyjnych: **2024 r. – 200**

**Realizator:** Miejska Biblioteka Publiczna im. Gustawa Daniłowskiego w Sosnowcu

Zagłębiowska Mediateka oraz wszystkie placówki Biblioteki świadczą usługę „Książka na telefon” (§ 4. ustęp 11. Regulaminu korzystania ze zbiorów i usług MBP w Sosnowcu) oferta skierowana jest do osób z niepełnosprawnościami oraz w starszym wieku. Obsługa osób z niepełnosprawnościami, chorych i seniorów – dostarczanie książek zamówionych telefonicznie przez pracowników Zagłębiowskiej Mediateki oraz Filii nr 2 (**63 wymiany książek**).

Ponadto od 1 września 2023 roku Biblioteka wprowadziła 40% zniżkę za opłatę za wydanie karty bibliotecznego dla seniorów – emerytów (§ 3. ustęp 7. Regulaminu korzystania ze zbiorów i usług Miejskiej Biblioteki Publicznej w Sosnowcu).

Wykaz imprez zorganizowanych na rzecz seniorów przez Miejską Bibliotekę Publiczną im. G. Daniłowskiego w Sosnowcu w roku 2024:

- "Z wizytą w Japonii" – pokaz teatryku kamishibai dla seniorów w Domu Pomocy Społecznej nr 1 – Zagłębiowska Mediateka – **1/24**
- Literackie smaki” – świąteczne spotkanie w Domu Pomocy Społecznej dla pensjonariuszy, podczas którego na przykładzie wybranych książek oraz wspomnień seniorów omawiane były tradycje Bożego Narodzenia, spotkanie umiliło wspólne śpiewanie kolęd przy akompaniamencie grającej na pianinie pensjonariuszki – Zagłębiowska Mediateka – **1/21**
- Spotkanie autorskie z Samantą Stochłą z udziałem Klubów Mieszkańców "Pogoń", "Milowice", "Stary Sosnowiec" oraz "Dańdówka" (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – Klub Transformacji) zorganizowane w Bibliotece Tajemniczy Ogród – **1/40**
- "Gdzie wzrastają floweryki" – spotkanie autorskie z Lilą Heleną Metryką – autorką wierszy i tłumaczką poezji rosyjskiej z udziałem Klubów Mieszkańców "Pogoń", "Milowice", "Stary Sosnowiec" oraz "Dańdówka" (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej –Klub Transformacji) zorganizowane w Bibliotece Tajemniczy Ogród – **1/20**

### **Kluby Seniora:**

- Klub Seniora – „Popołudnie dla Seniora”, organizowane w Filii nr 3 – **6/60**
- Klub Seniora – „Kawiarenka Srebrnego Włosa” dla podopiecznych Domu Pomocy Społecznej, organizowane w Filii nr 5 – **27/184**
- Klub Seniora – „Zaczytany Kazimierz”, organizowany w Filii nr 10 – **7/74**
- Zagórski Klub Seniora – spotkania organizowane w Filii nr 14 – **5/33**
- Klub Seniora – „Zagórska Senioriada”, spotkania organizowane w Filii nr 15 – **12/245**

### **Wykłady, prelekcje, debaty, prezentacje:**

- „Ogrzać się słowami” – spotkanie z poezją prowadzone przez Pawła Lekszyckiego w Domu Pomocy Społecznej w ramach Festiwalu Przestrzeń Słowa w Zagłębiowskiej Mediatece – 1/27
- "Skandynawia" – prezentacja multimedialna z cyklu "Palcem po mapie" dla Klubu Mieszkańców "Niwka" (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – Kluby Transformacji) – Filia nr 7 "Bibliosfera" – 1/6

### **Działania planowane:** Kontynuowanie oferty w ramach:

- usługi „Książka na telefon” (usługa dotyczy seniorów oraz podopiecznych Domów Pomocy Społecznej)
- działających w Filiach Klubów Seniora – w tym dla podopiecznych Domów Pomocy Społecznej w Filii nr 5
- dalszej współpracy z Klubami Seniora działającymi w dzielnicach miasta Sosnowca – w ofercie spotkania o różnorodnej tematyce
- dalszej współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Sosnowcu w ramach organizacji spotkań dla seniorów – w ofercie m.ni. prezentacje multimedialne
- dalszych działań na rzecz podopiecznych Domów Pomocy Społecznej – w ofercie różnorodne warsztaty, spotkania, wykłady, prezentacje multimedialne.

### **K.1.3.2. Wykorzystanie potencjału Uniwersytetów Trzeciego Wieku i innych organizacji i instytucji do zwiększenia aktywności edukacyjnej osób starszych.**

**Realizator:** Uniwersytet Trzeciego Wieku w Wydziale Nauk Farmaceutycznych w Sosnowcu

Uniwersytet Trzeciego Wieku prowadzony przy Wydziale Nauk Farmaceutycznych w Sosnowcu Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach to instytucja edukacyjno-społeczna dedykowana osobom starszym, które pragną aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym, rozwijać swoje zainteresowania oraz poszerzać wiedzę w różnych dziedzinach. Uniwersytet Trzeciego Wieku to przestrzeń, gdzie seniorzy mogą spotykać się, zdobywać nowe umiejętności i integrować się z lokalną społecznością. Uniwersytet Trzeciego Wieku Wydział Nauk Farmaceutycznych jest prowadzony przez doświadczonych nauczycieli akademickich Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach, co gwarantuje wysoki poziom merytoryczny.

Liczba inicjatyw edukacyjnych adresowanych do osób starszych: **2024 r. – 13**

**Działania planowane:** odpowiedź Realizatora pod kierunkiem 1.1.2

**Realizator:** Miejska Biblioteka Publiczna im. Gustawa Daniłowskiego w Sosnowcu

Wykaz imprez zorganizowanych na rzecz seniorów przez Miejską Bibliotekę Publiczną im. G. Daniłowskiego w Sosnowcu w roku 2024:

**Wykłady, prelekcje, debaty, prezentacje**

- "Baba z charakterem – o profesor Alicji Dorabialskiej" – wykład dr Magdaleny Boczkowskiej z Zagłębiowskiej Mediateki na Uniwersytecie Trzeciego Wieku –1/182

**Działania planowane:** Kontynuowanie wykładów dr Magdaleny Boczkowskiej dla słuchaczy Uniwersytetów Trzeciego Wieku zgodnie z zapotrzebowaniem ww.

**K.1.3.3. Propagowanie idei uczenia się przez całe życie i rozwoju aktywności zawodowej poprzez wspieranie rozwoju oferty edukacyjnej dla osób starszych uwzględniającej umiejętności przydatne na rynku pracy (nowe technologie, języki obce, obsługa klienta) oraz zachęcanie seniorów, np. poprzez dopłaty, do korzystania z tej oferty.**

**Realizator:** Miejska Biblioteka Publiczna im. Gustawa Daniłowskiego w Sosnowcu

Wykaz imprez zorganizowanych na rzecz seniorów przez Miejską Bibliotekę Publiczną im. G. Daniłowskiego w Sosnowcu w roku 2024:

### **Warsztaty:**

- Cyfrowe wsparcie seniora – szkolenia komputerowe dla seniorów, prowadzone przez pracowników Zagłębiowskiej Mediateki – **29/29**
- Szkolenia z systemu bibliotecznego z nauką obsługi katalogu biblioteki online w Zagłębiowskiej Mediatece – **126/284**
- Informacje dobrze OPAC-owane – szkolenia z systemu bibliotecznego z nauką obsługi katalogu biblioteki online w Filii nr 1 – **1/1**
- Senior w sieci – szkolenia prowadzone w Filii nr 20 – **4/4**
- Język angielski dla seniorów – kurs z zakresu podstaw języka angielskiego prowadzony przez pracownika Zagłębiowskiej Mediateki – **111/1767**
- Kreatywny Senior – warsztaty rękodzieła dla seniorów, organizowane w Zagłębiowskiej Mediatece (2 z tych spotkań odbyły się w ramach "Tygodnia czarownic" organizowanego przez Europejskie Miasto Nauki Katowice 2024, którego patronem była Politechnika Śląska oraz Tygodnia Edukacji Globalnej)– **10/77**
- „Zrób to sama, czyli jak ujarzmić igłę, nici, druty i szydełko? – warsztaty rękodzieła dla seniorów w Filii nr 1 – **6/22**
- Warsztaty florystyczne w Filii nr 5 – **1/14**
- „Rękodzieło w Bibliosferze” - warsztaty organizowane w Filii nr 7 „Bibliosfera” – **20/116**
- „Rysowanie przy kawie” – warsztaty organizowane w Filii nr 15 – **16/91**
- Warsztaty kosmetyczne i zdrowotne – organizowane w Filii nr 15 – **2/46**
- Warsztaty florystyczne i zielarskie organizowane dla seniorów z Klubu Mieszkańca Pogoń przez Bibliotekę Tajemniczy Ogród – **2/65**

### **Wykłady, prelekcje, debaty, prezentacje**

- „Nasza mała górnicza ojczyzna Niwka” – prelekcja Sylwii Zielińskiej-Siłuch w Filii nr 6 – **1/30**
- „Sytuacja demograficzna w woj. Śląskim” – spotkanie informacyjne prowadzone przez pracownika Urzędu Statystycznego w Katowicach – Filia nr 15 – **1/7**

**Działania planowane:** kontynuacja działań edukacyjnych m.in.: cyfrowe wsparcie seniora

**Realizator:** Miejski Klub im. Jana Kiepury

| <b>Udzielenie zniżek 50% dla Seniorów na wszystkie zajęcia organizowane przez Miejski Klub im. Jana Kiepury skierowane dla osób dorosłych:</b> |                |                |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|----------------|
| <b>2022 r.</b>                                                                                                                                 | <b>2023 r.</b> | <b>2024 r.</b> |
| 34 osoby                                                                                                                                       | 35 osób        | 34 osoby       |

**Realizator:** Powiatowy Urząd Pracy w Sosnowcu

W okresie od 01.01.2024 – 31.12.2024 Powiatowy Urząd Pracy w Sosnowcu sfinansował **26 szkoleń** zawodowych dla łącznie **20 osób** w wieku 50+.

| <b>PUP sfinansował studia podyplomowe dla osób, które w momencie kierowania na studia ukończyły 50 lat:</b> |                |                |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|----------------|
| <b>2022 r.</b>                                                                                              | <b>2023 r.</b> | <b>2024 r.</b> |
| 10 osób                                                                                                     | 5 osób         | 4 osób         |

**K.1.3.4. Wspieranie lokalnego biznesu ukierunkowanego na wykorzystanie potencjału osób starszych i uwzględniającego ich potrzeby w działaniach mających na celu wdrażanie rozwiązań promujących „srebrną gospodarkę”.**

**Realizator:** Wydział Rozwoju i Przedsiębiorczości

W okresie sprawozdawczym tematyka „srebrnej gospodarki” była obecna w trakcie spotkań odbywanych przez pracowników Wydziału z przedsiębiorcami i inwestorami, ale nie był to główny nurt i priorytet w rozmowach. Tym samym bardzo trudno wskazać precyzyjnie wartości liczbowe.

Jednak ze względu na rangę i skalę zagadnienia Wydział pracuje nad systemowymi rozwiązaniami mającymi na celu realizację założeń miejskiej polityki senioralnej. W związku z tym informujemy, że tej tematyce poświęcono sporo uwagi w przygotowywanym dokumencie pn. „Strategia Rozwoju Miasta Sosnowca 2030+”, gdzie znalazły się zapisy dotyczące rozwoju srebrnej gospodarki poprzez wspieranie firm i miejsc pracy, których produktem są usługi kierowane do seniorów.

**Działania planowane:** Wydział Rozwoju i Przedsiębiorczości jako komórka Urzędu Miejskiego odpowiedzialna między innymi za przygotowywanie dokumentów strategicznych,



jest w trakcie opracowywania Strategii Rozwoju Miasta Sosnowca 2030+ i w jej ramach diagnozuje potrzeby oraz określa kierunki działań, które dotyczą między innymi zagadnień związanych z polityką senioralną. Do najważniejszych priorytetów w tym przedmiocie należeć będą w najbliższych latach:

- likwidacja wszelkiego rodzaju barier architektonicznych oraz montaż urządzeń poprawiających możliwość poruszania się po mieście,
- rozwój usług środowiskowych w kierunku wsparcia osób potrzebujących pomocy w codziennym funkcjonowaniu (ze względu na wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawności) w celu umożliwienia im niezależnego życia.
- budowa infrastruktury dla seniorów - otwartych stref seniora, świetlic senioralnych i klubów seniora, w których będą mogli aktywnie spędzać czas,
- dostępność szerokiego wachlarza usług dla seniorów na terenie Sosnowca, propagowanie współuczestnictwa osób starszych w życiu miasta, z równoczesną dbałością o ich godne i bezpieczne życie,
- wprowadzanie ułatwień administracyjnych i wdrażanie cyfrowej administracji, m.in. za pomocą narzędzi internetowych oraz Sosnowieckiej Karty Miejskiej (tutaj przy czynnym udziale Wydziału Rozwoju i Przedsiębiorczości).

Istotnym elementem składowym ww. dokumentu będzie najnowszy projekt Gminy Sosnowiec przygotowywany we współpracy z Uniwersytetem Śląskim pod nazwą Pakiet Demograficzny, w ramach którego planowane są pogłębione badania dot. zmieniającego się modelu życia seniorów i określenia ich najbardziej aktualnych potrzeb, a także wdrożenie konkretnych rozwiązań sprzyjających ograniczaniu barier w mobilności osób w wieku dojrzałym np. poprzez zapewnianie im mieszkań komunalnych na parterze. Kolejne działania będą przygotowywane w oparciu o wyniki badań, tak aby stanowiły one adekwatną odpowiedź na artykułowane potrzeby.

**K.1.3.5. Opracowanie i realizacja programu wspierania działań rozwijających aktywność edukacyjną najbardziej marginalizowanych warstw w grupie seniorów szczególnie niepełnosprawnych i przewlekle chorych.**

**Realizator:** Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sosnowcu

W 2024 roku nie organizowano szkoleń i kursów zawodowych z uwagi na brak źródła finansowania. Informowano jednak o ofercie szkoleniowej dostępnej na rynku.

Propagowano również ideę uczenia się przez całe życie i zdobywania nowych umiejętności poprzez udział w zajęciach edukacyjnych z różnymi specjalistami, np. w zajęciach artystycznych z technik plastycznych i rękodzieła.

## **Cel strategiczny 2**

### **Eliminowanie i zapobieganie powstawaniu barier utrudniających pełnoprawne życie osób starszych w społeczeństwie**

#### **Priorytet 2.1.**

Tworzenie przestrzeni publicznej przyjaznej osobom starszym.

**K.2.1.1. Dostosowywanie przestrzeni publicznej do możliwości i ograniczeń osób starszych (np. wystarczająca liczba miejsc do siedzenia, dostępność toalet) i usuwanie barier architektonicznych i urbanistycznych utrudniających seniorom samodzielne poruszanie się.**

**Realizator:** Miejska Biblioteka Publiczna im. Gustawa Daniłowskiego w Sosnowcu

Mimo iż wciąż jeszcze – z przyczyn technicznych bądź finansowych – w wielu placówkach sieci nie zostały przełamane bariery architektoniczne, Biblioteka czyni starania, by otoczyć opieką jak najszersze grono starszych czytelników, ze szczególnym uwzględnieniem osób z dysfunkcjami narządów ruchu. Wszelkie bariery architektoniczne – w miarę realizowanych remontów placówek – są sukcesywnie usuwane. W 2024 roku z 19 placówek 11 posiada wejście dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – bez barier architektonicznych, a 8 placówek ma udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami wewnątrz budynku.

**Działania planowane:** Biblioteka będzie czynić starania, by otoczyć opieką jak najszersze grono starszych czytelników, ze szczególnym uwzględnieniem osób z dysfunkcjami narządów ruchu. Wszelkie bariery architektoniczne – w miarę realizowanych remontów placówek – będą sukcesywnie usuwane – oczywiście w miarę możliwości finansowych instytucji.

**K.2.1.2. Wspieranie spacerów badawczych z seniorami poświęconych analizie dostępności przestrzeni publicznych.**

**Realizator:** Rada Seniorów

**Wskaźnik:** Liczba spacerów badawczych z seniorami: 2024 r. - 3

**K.2.1.3. Systematyczne wprowadzanie bezpiecznych rozwiązań w ruchu pieszym i drogowym (równe nawierzchnie chodników, obniżenie krawężników, sygnalizacja świetlna z dostosowanymi czasowo zmianami świateł, azyle dla pieszych na długich przejściach przez jezdnie itp.).**

**Realizator:** Wydział Administracji Drogowej

W ramach przeprowadzanych na terenie miasta modernizacji dróg wszystkie przejścia dla pieszych uwzględniają wymogi osób starszych i niepełnosprawnych. Nawierzchnie przejść dla pieszych są równe, krawężniki obniżone do poziomu drogi.

**K.2.1.4. Tworzenie w przestrzeni miasta dobrze utrzymanych i bezpiecznych obszarów zielonych i miejsc krótkiego wypoczynku.**

**Realizator:** Miejski Zakład Usług Komunalnych

Miejski Zakład Usług Komunalnych jako jednostka wykonawcza nie prowadzi działań skierowanych bezpośrednio wyłącznie do osób starszych. Nasze zadania realizowane są z myślą o wszystkich mieszkańcach miasta, jednak wiele z nich – poprzez swój charakter – pośrednio przyczynia się do poprawy jakości życia seniorów i wpisuje się w założenia dokumentu „Polityka Senioralna”.

Nasze działania obejmują przede wszystkim utrzymanie czystości i porządku w przestrzeni miejskiej – regularną wymianę worków w koszach ulicznych, usuwanie dzikich wysypisk, zamykanie ulic i chodników, odśnieżanie w sezonie zimowym, pielęgnację zieleni miejskiej oraz koszenie traw. Dodatkowo realizujemy sezonowe aranżacje kwiatowe na rondach, skwerach i innych terenach zielonych, a także zajmujemy się konserwacją i renowacją elementów małej architektury miejskiej – w tym ławek, które dostawiamy również na wniosek mieszkańców. Jednym z przykładów jest utrzymanie tzw. Skweru Seniora przy ul. Łomżyńskiej, który pozostaje pod naszą stałą opieką.

Podejmowane przez nas działania wpisują się w priorytety związane z tworzeniem przestrzeni publicznej bezpiecznej i estetycznej, co jest jednym z kluczowych założeń Polityki Senioralnej. Poprzez działania związane z czystością, zielenią i infrastrukturą, wspieramy kierunki dotyczące zarówno środowiska sprzyjającego aktywnemu starzeniu się, jak i zdrowia oraz aktywności osób starszych.

Nie prowadzimy osobnych statystyk odnoszących się wyłącznie do osób starszych, jednak uważamy, że poprzez nasze bieżące działania wpływamy na jakość życia seniorów w sposób pośredni, ale istotny. Z uwagi na nasz charakter jako jednostki wykonawczej, realizujemy powierzone zadania na bieżąco i w miarę potrzeb – również w przyszłości jesteśmy gotowi do kontynuowania działań, które będą służyć wszystkim grupom mieszkańców, w tym seniorom.

#### **K.2.1.5. Kształtowanie wspólnej przestrzeni publicznej przy udziale przedstawicieli środowiska seniorów.**

**Realizator:** Wydział Polityki Społecznej

Rada Seniorów jest organem doradczym, konsultacyjnym i inicjatywnym, który wspiera miasto w realizacji polityki senioralnej. Posiedzenia rady odbywają się na sesjach raz w miesiącu, a członkowie rady działają w utworzonych przez siebie komisjach. Obsługa administracyjno-techniczna funkcjonującej w mieście Rady Seniorów realizowana jest w Wydział Polityki Społecznej.

#### **K.2.1.6. Powszechne wprowadzenie zasady projektowania uniwersalnego dotyczącego zarówno przestrzeni publicznej, urządzeń infrastruktury oraz samego mieszkania z wykorzystaniem programu Dostępność Plus.**

**Realizator:** Miejski Zakład Zasobów Lokalowych

Wprowadzanie zasady projektowania uniwersalnego dotyczącego przestrzeni publicznej oraz urządzeń infrastruktury jest coraz bardziej powszechne. Powyższe zasady realizowane są podczas przebudowy lub tworzenia nowych miejsc przyjaznych dla osób o szczególnych potrzebach. Projektowanie uniwersalne dotyczące mieszkalnictwa jest obecnie nie realizowane powszechnie lecz tylko indywidualnie.

#### **K.2.1.7. Modernizowanie taboru komunikacji miejskiej oraz przystosowanie infrastruktury przystankowej (wyposażenie przystanków w czytelne rozkłady jazdy,**

**oświetlenie przystanków, wyposażenie w ławki, intuicyjne automaty biletowe itp.) do ograniczonych możliwości seniorów.**

**Realizator:** Wydział Administracji Drogowej

Liczba zgłoszonych i zrealizowanych przypadków niedostosowania przestrzeni publicznej do potrzeb osób starszych tj. montaż ławki na przystanku przy Rondzie Ludwik, montaż wiaty przystankowej : **2024 r. – 2**

**K.2.1.8.Wprowadzanie multimodalnego systemu komunikacji, cenowo przystępnego dla osób starszych, zapewniającego łatwe dotarcie do istotnych dla nich punktów docelowych (np. dom, szpital, przychodnia, instytucje kulturalne, obszary wypoczynku i rekreacji).**

**Realizator:** Wydział Administracji Drogowej

Działania zaplanowane na kolejne lata.

**K.2.1.9.Rozszerzenie zgodnie z potrzebami usługi busa dowożącego seniorów do kluczowych dla nich miejsc na terenie miasta.**

**Realizator:** Sosnowiecka sieć szerokopasmowa

1 sierpnia 2017r. na terenie Sosnowca uruchomiony został specjalny autobus do przewozu Seniorów. Prawo do korzystania z przewozu mają mieszkańcy Sosnowca posiadający imienną kartę seniora i/lub osoby, które ukończyły 60 rok życia. Specjalny Bus przewozi Seniorów wyłącznie do placówek służby zdrowia znajdujących się w granicach Sosnowca i miast ościennych oraz wydziałów Urzędu Miasta Sosnowca. Przewoźnikiem świadczącym usługę przewozową seniorów od 1.08.2023 r. jest Sosnowiecka Sieć Szerokopasmowa. Przewozy dla Seniorów są świadczone w dni robocze w godz. od 7.00 do 20.00. Zgłoszenia przyjmowane są pod numerem tel. 603-132-723 z co najmniej jednodniowym wyprzedzeniem, w dni robocze od godz. 8.00 do godz. 12.00. Oczywiście jest możliwość zamówienia przewozu w tym samym dniu, pod warunkiem, że Bus ma jeszcze wolne miejsca. Opłaty za przejazd wynoszą 5zł z kartą seniora i 7 zł dla osób bez karty seniora (przejazd poza granicami administracyjnymi Sosnowca – za każdy przejechany kilometr.

Poprawa poczucia bezpieczeństwa osób starszych.

**K.2.2.1. Wzmocnienie współpracy instytucji funkcjonujących w mieście w celu rozpoznawania różnego rodzaju nadużyć wobec osób starszych oraz szybkiego upowszechniania informacji o mechanizmach tego rodzaju nadużyć oraz podejmowania działań prewencyjnych.**

**Realizator:** Dom Pomocy Społecznej w Sosnowcu „Zakątek”

Rada Pedagogiczna Szkoły nr 38 w Sosnowcu działając we współpracy i porozumieniu z Domem Pomocy Społecznej „Zakątek” stworzyła Projekt Edukacyjny pt.: „Młodość to pierwszy krok do starości. Czytanie łączy pokolenia”. Uczestnikami projektu są uczniowie klas 1-8 (7-15 lat) oraz podopieczni Domu Pomocy Społecznej „Zakątek” (70+).

Termin realizacji projektu rok szkolny 2023/2024, 2024/2025, 2025/2026. Aktywność ta ma realizować ogólne cele między innymi : tworzenie i utrzymywanie więzi międzypokoleniowej; promowanie pozytywnego wizerunku osób starszych w tym niepełnosprawnych i kształtowanie klimatu akceptacji tych osób; kompensacja braku relacji wielopokoleniowej w środowisku domowym uczniów; zdobywanie umiejętności komunikowania się z przedstawicielami starszego pokolenia ; budowanie u dzieci i młodzieży szacunku do osób starszych i niepełnosprawnych oraz uwrażliwianie na potrzeby osób samotnych i w podeszłym wieku; kształtowanie wśród uczniów postaw prospołecznych – empatii, tolerancji, bezinteresownej pomocy; dzielenie się przez seniorów z młodym pokoleniem doświadczeniem życiowym, wiedzą i umiejętnościami; aktywizacja osób 70+; zachęcanie do wspólnej aktywności twórczej; promowanie czytelnictwa wśród dzieci, młodzieży i seniorów; dostarczanie dzieciom i młodzieży okazji do atrakcyjnych i nieznanych dotąd form spędzania wolnego czasu; tworzenie dobrego wizerunku szkoły i Domu Pomocy Społecznej „Zakątek” w środowisku lokalnym.

**Rezultat współpracy:** szacunek, tolerancja i bliższe zrozumienie potrzeb osób w podeszłym wieku przez dzieci i młodzież, aktywizacja społeczna osób 70+, zaprzyjaźnienie się dwóch instytucji owocujące wzajemnym wsparciem i wymianą doświadczeń.

Ewaluacja projektu w czerwcu 2026 polegać będzie na przeprowadzeniu ankiety wśród uczniów, seniorów oraz koordynatorów projektu.

W okresie od stycznia 2024 r. do grudnia 2024 r. odbywały się spotkania na terenie Szkoły nr 38 w Sosnowcu oraz w Domu Pomocy Społecznej „Zakątek”

**03.01.2024** r.– Akcja charytatywna pod hasłem Serce dla Seniora „Książka przyjacielem człowieka – przekazanie seniorom 98 pozycji książkowych

**28.02.2024** r.– Spotkanie na terenie Szkoły Podstawowej nr 38 „Integrowanie poprzez czytanie – czytanie łączy pokolenia – warsztaty plastyczne wykonanie zakładki do książki – Szkolna Pracownia Krawiecka „Pętelka” (kl 2-5)

**27.03.2024** r.– Akcja charytatywna pod hasłem Serce dla Seniora „ Wielkanocna zbiórka ręczników”

**05.04.2024** r.– „Integrowanie poprzez czytanie – czytanie łączy pokolenia – warsztaty scrapbooking

**25.05.2024** r.– Udział mieszkańców w Pikniku Szkolnym

**04.06.2024** r.– Spotkanie na terenie Domu Pomocy Społecznej w ramach cyklu wizyt „Spotkajmy się w zakątku, przy filiżance herbaty” czyli „Na tropach Gangu Wypchanego Krokodyla”

**18.10.2024** r. – „ Chodź opowiem Ci bajeczkę” Spotkanie na terenie DPS w ramach cyklu wizyt „Spotkajmy się w zakątku, przy filiżance herbaty”

**12.12.24** r.– Magiczne Świąta w Zakątku – tradycja łączy pokolenia – wspólne tworzenie kartek świątecznych

Projekt innowacji pedagogicznej pt.: „Wspólnie z Seniorami” w Zespole Szkół Specjalnych Nr 4 w Sosnowcu jako efekt 25 letniej współpracy między placówkami.

Odbywające się cyklicznie 1 raz w miesiącu spotkania młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie i ruchowo z seniorami z Domu Pomocy Społecznej „Zakątek”.

Czas realizacji **od 01.01.2024 r. do 31.05.2025** r. z możliwością kontynuowania w kolejnym roku szkolnym. W czasie spotkań uczniowie będą mieli możliwość przebywania z osobami starszymi, współpracy i komunikacji z nimi. Poprzez wspólne działanie z Seniorami uczniowie nauczą się poszanowania starości, dostrzegania potrzeb ludzi i współodczuwania ich emocji i nastroju. Wspólne przebywanie z seniorami oraz zróżnicowane formy działania służą budowaniu wartości jaką jest tolerancja i przyjaźń międzypokoleniowa.

**Realizator:** Dom Pomocy Społecznej nr 1 „Zakątek”

| Rok 2024                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Wskaźnik produktu/ wskaźnik rezultatu                                                                                   | Opis działania                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <ul style="list-style-type: none"><li>• Liczba spotkań: 21</li><li>• Ilość uczestników: 38 w jednym spotkaniu</li></ul> | Projekt Edukacyjny pt. : „ Młodość to pierwszy krok do starości. Czytanie łączy pokolenia”. Uczestnikami projektu są uczniowie klas 1-8 ( 7-15 lat) oraz podopieczni Domu Pomocy Społecznej „Zakątek” (70+) oraz „ Wspólnie z seniorami” we współpracy z Zespołem Szkół Specjalnych nr 4 w Sosnowcu. Aktywność ta ma realizować ogólne cele między innymi : tworzenie i utrzymywanie więzi międzypokoleniowej; promowanie pozytywnego wizerunku osób starszych w tym niepełnosprawnych i kształtowanie klimatu akceptacji tych osób; kompensacja braku relacji wielopokoleniowej w środowisku domowym uczniów; |

**Realizator:** Miejski Rzecznik Konsumentów w Sosnowcu

Miejski Rzecznik Konsumentów udziela porad prawnych i pomocy konsumentom – mieszkańcom Sosnowca, porady udzielane są osobiście w biurze, telefonicznie oraz drogą elektroniczną. Sprawozdanie z corocznej działalności Rzecznika sporządzane jest według wzoru opracowanego przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Rzecznik nie zbiera danych na temat wieku osób zgłaszających się po poradę prawną lub pomoc i nie istnieje podstawa prawna umożliwiająca gromadzenie takich danych. Niemniej można wskazać, że seniorzy stanowią znaczny odsetek osób zgłaszających się po poradę i szukających wsparcia Rzecznika. Można również przyjąć, iż problemy związane z zawieraniem umów poza lokalem przedsiębiorstwa, tj. na pokazach, na wycieczkach lub w domach konsumentów, dotyczą prawie zawsze osób starszych. Odnotować także należy znaczny spadek problemów związanych z organizowanymi pokazami i zakupami poza lokalem przedsiębiorstwa, w której seniorzy byli podstawowym odbiorcą dóbr i usług. Z jednej strony przyczyniła się do tego zmiana przepisów, a z drugiej okres pandemii, w którym wyłączone były kontakty bezpośrednie z klientami, co skłoniło firmy prowadzące sprzedaż bezpośrednią do zaprzestania działalności lub przeniesienia jej do innej branży. Aktualnie nie można wskazać dziedziny, sektora czy branży w której seniorzy byłiby wiodącą grupą konsumentów zgłaszającą problemy.



|                                                                                                                                                                      |                                              |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------|
| Kategoria                                                                                                                                                            | <b>A – Liczba udzielonych porad prawnych</b> |
| Rzecznik podaje liczbę wszystkich udzielonych porad prawnych za poszczególne lata, bez rozbicia na wiek osób zgłaszających się do biura:                             |                                              |
| <b>2024 r.</b>                                                                                                                                                       |                                              |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>2268 porad prawnych, w tym 33 porad dotyczących problemów wynikłych z zawarcia umowy poza lokalem przedsiębiorstwa</li> </ul> |                                              |

Ponadto codziennie zgłaszają się do tut. biura mieszkańcy oczekując informacji nie tylko w sprawach konsumenckich. W zależności od problemu otrzymują informacje o możliwości skorzystania z poradnictwa obywatelskiego lub instytucjach dedykowanych do udzielenia wsparcia. W roku 2024r. udzielono w tut. biurze **985 informacji**.

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|
| Kategoria                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <b>B – Liczba kampanii dotyczących praw konsumenckich</b> |
| <b>2024 r.</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                           |
| 1. 15.03.2024r. Światowy Dzień Konsumenta spotkanie edukacyjne z rzecznikiem i ekspertem z Centralnego Biura Zwalczania Cyberprzestępczości w Zagłębiowskiej Mediatece;<br>2. zamieszczenie na stronie internetowej <a href="https://www.sosnowiec.pl/miejski-rzecznik-konsumentow/poradnik-konsumencki/">https://www.sosnowiec.pl/miejski-rzecznik-konsumentow/poradnik-konsumencki/</a> oraz w zakładce „aktualności” materiałów informacyjnych i edukacyjnych.<br>3. zamieszczenie na stronie internetowej rzecznika oraz przekazanie do Wydziału Polityki Społecznej celem upowszechnienia wśród seniorów informacji o webinarach edukacyjnych dla seniorów i ich opiekunów realizowanych przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego:<br>3.1 „Na co uważać i jak nie dać się oszukać w Internecie – bankowość elektroniczna dla seniorów I edycja” 24.04.2024r.<br>3.2 „Na co uważać i jak nie dać się oszukać w Internecie – bankowość elektroniczna dla seniorów II edycja” 18.06.2024r.<br>3.3 „Na co uważać i jak nie dać się oszukać w Internecie – bankowość elektroniczna dla seniorów III edycja” 11.09.2024r. |                                                           |

3.4 „Jak samodzielnie weryfikować oferty inwestycyjne. Okazja czy oszustwo – sprawdź zanim podejmiesz decyzję inwestycyjną” 20.09.2024r.

3.5. „Oszukańcze Inwestycje – jak się przed nimi ustrzec i co zrobić gdy padniemy ofiarą przestępców” 18.11.2024r.

09.10.2024r. – udział w Dniach Seniora w Sali Widowiskowo – Koncertowej Muza, przekazanie ulotek informacyjnych dot. reklamacji konsumenckich oraz cyberbezpieczeństwa;

| Kategoria                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | C – Liczba spotkań edukacyjno-informacyjnych z Policją |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------|
| 2024 r.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                        |
| Rzecznik Konsumentów kierując się bardzo dobrymi doświadczeniami ze współpracy z Policją w zakresie edukacji konsumenckiej, w 2024r. zwrócił się do Centralnego Biura Zwalczania Cyberprzestępczości z propozycją uczestnictwa przedstawicieli Policji w spotkaniu z sosnowieckimi seniorami dotyczącym cyberbezpieczeństwa organizowanym w Zagłębiowskiej Mediatece przy okazji Światowego Dnia Konsumenta. Propozycja spotkała się z akceptacją i w dniu 15.03.2024r. odbyło się spotkanie z udziałem eksperta CBZC i rzecznika. |                                                        |

**Działania planowane:** Rzecznik konsumentów stale przez wszystkie lata działalności i na bieżąco podejmuje działania edukacyjne w klubach seniorów, w ramach organizowanych tematycznych spotkań czy przy współpracy z Radą Seniorów i Państwa Wydziałem, a także Policją czy Urzędem Komisji Nadzoru Finansowego w zależności od zapotrzebowania oraz aktualnych na rynku zagadnień. Działania edukacyjne dotyczą zarówno praw konsumenckich jak i bieżących problemów i zagrożeń występujących na rynku.

Działania edukacyjne seniorów rzecznik będzie podejmuje i podejmował w bieżącym roku oraz w latach 2026/27.

**Realizator:** Komenda Miejska Policji w Sosnowcu

Liczba kampanii kierowanych do seniorów: **2024 r. – 4**

Liczba spotkań edukacyjno-informacyjnych z Policją: **2024 r. – 131**

Liczba uczestników: **2024 r. – 2380**

**Realizator:** Straż Miejska w Sosnowcu

**Działania planowane:** Straż Miejska w Sosnowcu, jako wskazany współrealizator kierunków, opisanych w celach strategicznych przedmiotowej Polityki Senioralnej nie planuje podejmowania działań prewencyjnych w społeczeństwie „starzejącym się” w omawianym zakresie.

**K.2.2.2. Wprowadzenie efektywnych mechanizmów zgłaszania przez osoby starsze nadużyć i przemocy zarówno wobec osób mieszkających we własnych domach, jak i dla osób przebywających w placówkach opiekuńczych.**

**Realizator:** Dom Pomocy Społecznej nr 2

|                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-----------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Krótki opis działania | Spotkania informacyjne, edukacyjne dotyczące bezpieczeństwa seniorów w sieci, oszustw „na wnuczka”, wyłudzenie danych przez telefon. Cykliczne spotkania z policją, stały kontakt z dzielnicowym, aktywny udział funkcjonariuszy policji w życiu domu. Możliwość korzystania z bezpłatnych usług prawnych. Zapoznanie z prawnymi aspektami związanymi z ochroną seniora. |
| Data rozpoczęcia      | 01.01.2024 r.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Data zakończenia      | 31.12.2024 r.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Wskaźnik              | <b>3 spotkania</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |

**Realizator:** Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sosnowcu

Zgodnie z procedurą w przypadku zauważenia występowania lub zaobserwowania symptomów wskazujących na występowanie przemocy domowej przez pracownika socjalnego lub asystenta rodziny zakładana jest Niebieska Karta. Pozostali pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sosnowcu w przypadku podejrzenia występowania przemocy, dokonują niezwłocznie pisemnego zgłoszenia o podejrzeniu występowania przemocy bezpośrednio do Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

**K.2.2.3. Rozwój i wspieranie bezpłatnego poradnictwa prawnego adresowanego do osób starszych.**

Bardzo duże zainteresowanie bezpłatnym poradnictwem prawnym szczególnie wśród seniorów spowodowało konieczność utworzenia kolejnych punktów nieodpłatnej pomocy prawnej oraz wydłużenia czasu pracy istniejących obecnie również w godzinach popołudniowych.

Usługa realizowana jest dla szerszego grona i wykracza poza grupę senioralną, dlatego realizator wpisuje się w ogólny wskaźnik i nie posiada cząstkowych danych.

**K.2.2.4. Upowszechnianie w ramach kampanii społecznych wiedzy o prawach konsumenckich, sposobach ich skutecznego egzekwowania oraz formalnych strukturach broniących praw konsumentów.**

**Realizator:** Miejski Rzecznik Konsumentów w Sosnowcu

| Kategoria                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | A – Liczba osób korzystających z pomocy prawnej |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------|
| <b>2024 r.</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                 |
| <p>Na dzień 09.12.2024r. do tut. biura wpłynęło 320 wniosków o interwencję.</p> <p>W 2 przypadkach sprawę przekazano do rozpatrzenia wg właściwości, 5 wniosków zostało wycofanych, w 3 Rzecznik odmówił wystąpienia, w 1 konsument nie usunął braków wniosku. W 117 przypadkach konsumenci otrzymali pomoc w postaci wzorów lub pomocy w sporządzeniu pism, a także gotowych pism do przedsiębiorców oraz pism procesowych, w jednym przypadku rzecznik wytoczył powództwo i w jednej sprawie złożył istotny pogląd w sprawie sądowej.</p> |                                                 |

| Kategoria                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | B – Liczba interwencji konsumenckich |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|
| <p>Rzecznik podaje liczbę wszystkich podjętych interwencji w roku 2024, bez rozbicia na wiek osób składających wnioski, gdyż nie ma możliwości ani podstaw gromadzenia takich danych. Niektóre sprawy konsumenckie wymagają skierowania wystąpień do więcej niż jednego podmiotu, a także kilkukrotnego kierowania pism.</p> |                                      |
| <b>2024 r.</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                      |
| 295 wystąpień, w ramach których sporządzono 428 pism.                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                      |

|                                                                                                                                                                                                          |                                                                         |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------|
| Kategoria                                                                                                                                                                                                | <b>C – Liczba uczestników szkoleń z zakresu bezpieczeństwa seniorów</b> |
| <b>2024 r.</b>                                                                                                                                                                                           |                                                                         |
| W spotkaniu z Rzecznikiem i Policją wzięło udział ok. 10 osób. Rzecznik nie dysponuje danymi ile osób skorzystało ze szkoleń w ramach organizowanych przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego webinarium. |                                                                         |

**Działania planowane:** odpowiedź Realizatora pod kierunkiem 2.2.1

**K.2.2.5. Prowadzenie kampanii informacyjnych na temat istniejących zagrożeń dla osób starszych (przestępczości, bezpiecznego korzystania z transportu publicznego, bezpieczeństwa przy korzystaniu z usług finansowych, zagrożeń pożarowych, cyberzagrożeń).**

**Realizator:** Dom Pomocy Społecznej w Sosnowcu „Zakątek”

W obszarze tym realizujemy priorytet jakim jest zapewnienie bezpiecznego korzystania z mediów społecznościowych dla osób, które korzystają z Internetu, a także profilaktyka ryzykownych zachowań związanych z przestępstwami „metoda na wnuczka”, podpisywaniem „w ciemno” zobowiązań finansowych. W dniu 15.11.2024r odbyła się konferencja pt. „Bezpieczni razem: świadomi i pewni w społeczeństwie”, organizowana w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego w Katowicach. Ponadto w ramach naszej aktywności, na terenie placówki przeprowadzono kilka spotkań o tematyce związanej z cyberprzestrzenią i cyberzagrożeniami są to:

- „Senior na FB” w marzec 2024 r.
- „Uważaj na linki” czerwiec 2024 r.
- „Czujność internetowa” sierpień 2024 r.
- „Święta zagrożenia w cyberprzestrzeni” grudzień 2024 r.

**Realizator:** Komenda Miejska Policji w Sosnowcu

Liczba kampanii kierowanych do seniorów: **2024 r. – 4**

Liczba spotkań edukacyjno-informacyjnych z Policją: **2024 r. – 131**

Liczba uczestników: **2024 r. – 2380**

**K.2.2.6. Organizowanie spotkań seniorów z Policją dotyczącymi zagrożeń ich bezpieczeństwa takich jak przestępstwa popełniane przeciwko osobom starszym np. oszustwa „na wnuczka” czy „na policjanta”, bezpieczeństwa w ruchu drogowym, różnych form przemocy jakiej mogą doświadczać osoby starsze.**

**Realizator:** Rada Seniorów

Liczba kampanii dotyczących praw konsumenckich: **2024 r. – 1**

Liczba spotkań edukacyjno-informacyjnych z Policją: **2024 r. – 2**

**Realizator:** Miejska Biblioteka Publiczna im. Gustawa Daniłowskiego w Sosnowcu

Wykaz imprez zorganizowanych na rzecz seniorów przez Miejską Bibliotekę Publiczną im. G. Daniłowskiego w Sosnowcu w roku 2024:

- „Oszustwa na legendę” – debata z przedstawicielami II Komisariatu Policji w Sosnowcu dla seniorów – spotkanie zorganizowane w Filii nr 1 – **1/15**
- „Po pierwsze bezpieczeństwo” – debata z udziałem policji i mieszkańców dzielnicy Śróduła w Filii nr 1 – **1/25**
- „Oszustwa na legendę” – debata z przedstawicielami II Komisariatu Policji w Sosnowcu dla seniorów – spotkanie zorganizowane w Filii nr 4 – **1/12**
- „Nie daj się oszukać” – prelekcja sierżant sztabowej Martyny Ponikowskiej dla seniorów (MOPS – PAL) w Bibliotece Tajemniczy Ogród – **1/25**
- „Oszustwa na legendę” – spotkanie dla seniorów z dzielnicowym aspirantem Mariuszem Trocińskim – spotkanie zorganizowane w Filii nr 15 – **1/20**
- „Dzielnicowy bliżej nas – porozmawiajmy o bezpieczeństwie, możesz mieć na nie wpływ” – spotkanie dla seniorów z dzielnicowym aspirantem Mariuszem Trocińskim – spotkanie zorganizowane w Filii nr 15 – **1/12**

**Działania planowane:** Kontynuacja współpracy z Policją w ramach wykładów i prelekcji na temat tzw. „Oszustw na legendę” oraz bezpieczeństwa seniorów.

**Realizator:** Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sosnowcu

Poprawa poczucia bezpieczeństwa osób starszych poprzez cyklicznie organizowane spotkania z Policją na temat szeroko rozumianego bezpieczeństwa, w tym o cyberprzestępstwach w Klubach Seniora w ramach Klubów Transformacji. Udzielano bezpłatnego poradnictwa prawnego, psychologicznego oraz pracownika socjalnego.

**Wskaźnik:** Liczba spotkań edukacyjno-informacyjnych z Policją - 3 spotkania.

#### **K.2.2.7. Modernizacja i rozwój sieci monitoringu ulicznego.**

**Realizator:** Wydział Organizacyjny i Informatyzacji

Liczba umiejscowień monitoringu ulicznego: **2024 r. – 322**

#### **Priorytet 2.3.**

Promowanie i wspieranie działań na rzecz zmniejszenia e-wykluczenia osób starszych oraz poprawy dostępności informacji.

**K.2.3.1. Podejmowanie działań na rzecz uczynienia bardziej przyjaznej dla seniorów przestrzeni wirtualnej i likwidowania niedostosowania skomplikowanych urządzeń i form komunikacji elektronicznej do potrzeb osób starszych np. samoobsługowych kas w sklepach, automatów sprzedających bilety komunikacji miejskiej itp.**

**Realizator:** Wydział Organizacyjny i Informatyzacji

Liczba publicznych punktów dostępu do Internetu w każdej dzielnicy: **2024 r. – 38**

**K.2.3.2. Wspieranie działania publicznych punktów dostępu do Internetu w domach kultury, bibliotekach, szkołach czy innych miejscach skupiających społeczności lokalne, szczególnie osoby starsze.**

**Realizator:** Miejska Biblioteka Publiczna im. Gustawa Daniłowskiego w Sosnowcu

Biblioteka bezpłatnie udostępnia stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu w Zagłębiowskiej Mediatece oraz we wszystkich placówkach Miejskiej Biblioteki Publicznej w Sosnowcu.

**K.2.3.3. Poznanie przyczyn autowykluczania się osób starszych ze świata nowych technologii oraz oferowanie bezpłatnych szkoleń dla osób starszych, które nie potrafią skorzystać z nowych technologii.**

**Realizator:** Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sosnowcu

Odpowiedź Realizatora pod kierunkiem 2.3.4

**Realizator:** Rada Seniorów Miasta Sosnowca

Zadanie do realizacji w kolejnych latach.

**K.2.3.4. Inicjowanie działań przeciw e-wykluczeniu osób starszych poprzez wdrożenia współpracy międzypokoleniowej.**

**Realizator:** Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sosnowcu

Motywowanie seniorów do aktywności i zapobieganie ich e-wykluczeniu poprzez organizowanie warsztatów komputerowych, z obsługi telefonów komórkowych, poruszaniu się w Internecie i mediach społecznościowych.

Zachęcanie seniorów do aktywności w sieci internetowej poprzez prowadzenie strony Facebook Programów Aktywności Lokalnej, gdzie zamieszczane są fotorelacje, konkursy, porady specjalistów, artykuły oraz samodzielnie nagrywane krótkie filmiki z propozycją aktywnego i twórczego spędzenia czasu. Celem tego działania jest nie tylko promocja Programu Aktywności Lokalnej, ale przede wszystkim utrzymanie kontaktu z uczestnikami, motywowanie do aktywności społecznej, zapobieganie niekorzystnym zjawiskom, takim jak osamotnienie, depresja.

**Realizator:** Rada Seniorów Miasta Sosnowca

Szczególne uwagi należy zwrócić na więzi społeczne, międzypokoleniowe, dlatego niezwykle ważne jest rozwijanie, wzmacnianie współpracy na wszystkich polach działalności edukacyjnej, społecznej i zdrowotnej, tj. stworzenie sieci wsparcia (spotkania środowisk senioralnych z młodzieżą). Stałym punktem spotkań jest siedziba Rady Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej przy ul. Modrzejowskiej 42. Spotkania obejmują:

- warsztaty szkoleniowe rękodzieła oraz florystyki: **2024 r. – 5**
- imprezy integracyjne między klubami seniora: **2024 r. – 4**



- podejmowanie działań dot., rozwiązań i wymiany praktyk dotyczących negatywnych skutków izolacji społecznej,

- stała współpraca z organizacjami pozarządowymi (wymiana doświadczeń i dobrych praktyk) (dane wykazane przez Sosnowieckie Centrum Organizacji Pozarządowych),

Liczba kampanii promocyjnych w danym roku: **2024 r. – 1**

**K.2.3.5. Opracowanie czytelnego systemu przepływu i wymiany informacji przydatnych osobom starszym obejmujących zarówno działania wobec samych seniorów, jak i działania wobec podmiotów uczestniczących w kreowaniu i realizacji polityki senioralnej.**

**Realizator:** Rada Seniorów, Wydział Polityki Społecznej

- Informator dla seniorów
- Prowadzenie strony Internetowej na Facebooku – na bieżąco
- stałe miejsce w „Kurierze Miejskim „ pn. „Przypominajka dla seniorów”
- prowadzenie strony internetowej wszystkodlawas.pl – na bieżąco

**K.2.3.6. Opracowanie Informatora „Usługi dla seniorów”, który ma za zadanie ułatwić znalezienie informacji o konkretnej firmie, instytucji czy placówce usługowej a równocześnie stanowi wspieranie lokalnych firm działających na terenie miasta.**

**Realizator:** Wydział Rozwoju i Przedsiębiorczości

W dokumencie „Strategia Rozwoju Miasta Sosnowca 2030+” w celu operacyjnym pod nazwą: „Miasto otwarte dla seniorów, walczące z wykluczeniem społecznym”, znalazły się zapisy dotyczące rozwoju srebrnej gospodarki poprzez wspieranie firm i miejsc pracy, których produktem są usługi kierowane do seniorów. Oprócz wyżej wspomnianych znalazły się tam zapisy związane ze zwiększeniem dostępności szerokiego wachlarza usług dla seniorów na terenie Sosnowca, propagowaniem współuczestnictwa osób starszych w życiu miasta, z równoczesną dbałością o ich godne i bezpieczne życie, oraz integrację seniorów z pozostałymi grupami wiekowymi.

**Realizator:** Rada Seniorów, Wydział Polityki Społecznej

Zadanie do realizacji w kolejnych latach.

### **Cel strategiczny 3**

**Kształtowanie wizerunku osób starszych, poprawa relacji międzygeneracyjnych oraz przeciwdziałanie wszelkim formom dyskryminacji ze względu na wiek**

#### **Priorytet 3.1.**

Upowszechnianie wizerunku osób starszych i starości jako naturalnego, zróżnicowanego i wartościowego etapu życia

**K.3.1.1. Zacieśnienie współpracy seniorów z placówkami edukacyjnymi, placówkami opiekuńczo-wychowawczymi i promowaniem pozytywnego wizerunku osób starszych, ich potencjału, doświadczenia i umiejętności.**

**Realizator:** Rada Seniorów

W placówkach organizowane są różne działania aktywizujące społecznie i integracyjne – pikniki, imprezy, spotkania okolicznościowe z seniorami z innych placówek oraz z dziećmi i młodzieżą. W roku 2024 odbyły się 52 takie spotkania. W spotkaniach tego typu wzięło udział 95 pensjonariuszy dziennych domów oraz 79 seniorów z klubów. Dodatkowo klubowicze chętnie i aktywnie uczestniczą w okolicznościowych imprezach adresowanych do seniorów oraz inicjują spotkania z młodszymi mieszkańcami.

Liczba imprez zbiorowych w danym roku: **2024 – 3**

Liczba inicjatyw wspierających działania integrujące pokolenia: **2024 r. - 10**

Liczba uczestników w imprezach zbiorowych: **2024 r. -300**

**Realizator:** Sosnowieckie Centrum Sztuki – Zamek Sielecki

Liczba imprez kulturalnorozrywkowych zorganizowana w ciągu roku: **2024 r. – 36**

**Działania planowane:** odpowiedź Realizatora pod kierunkiem 1.2.6

**Realizator:** Kluby Senior+

Odminną formą wspierania seniorów w ich aktywności społecznej i życiowej są Kluby Seniora. W czerwcu 2021 roku został uruchomiony pierwszy w mieście Klub Senior+ przy ul. Jodłowej 4, a w miesiącu lutym 2023 roku rozpoczął drugi w mieście Klub Senior+

przy ul. Sobieskiego 3d. Zarówno remonty pomieszczeń przeznaczonych na kluby, wyposażenie jak i bieżąca działalność obu klubów jest dofinansowywana z budżetu państwa w ramach rządowego Wieloletniego Programu Senior+. Jednakże placówki te muszą spełnić szereg wymogów, aby o taką dotację się ubiegać.

Zgodnie z programem rządowym, uczestnikami Klubu mogą być osoby, które ukończyły 60 lat i są nieaktywne zawodowo, kluby muszą działać codziennie przez co najmniej 4 godziny, muszą posiadać odpowiedni metraż i być wyposażone w określone pomieszczenia.

Do dyspozycji seniorów w obu klubach są sale spotkań, kuchnia lub aneks kuchennym, w którym uczestnicy mogą przygotować i spożyć posiłek, pokój klubowy, toalety i szatnie. W odróżnieniu od dziennych domów, od uczestników Klubu nie są pobierane opłaty a udział w Klubie odbywa się na podstawie deklaracji uczestnictwa. Kluby nie zapewniają swoim uczestnikom wyżywienia.

Seniorzy mają sposobność aktywnego uczestniczenia w zajęciach gimnastycznych, odbywają spacer i uprawiają nordic walking na pobliskich terenach, w parkach miejskich (park sielecki, park im. J. Kuronia z tężnią solankową) i pobliskich terenach rekreacyjnych (Sosnowieckie Stawiki, Dąbrowa Górnicza – Pogoria). Dużą popularnością cieszą się organizowane w klubach i poza nimi (np. Mediateka, biblioteki, Sala Widowiskowo-Koncertowa Muza, Śląski Uniwersytet Medyczny, Akademia Humanitas) spotkania, pogadanki i wykłady tematyczne.

Dotychczasowa działalność Klubów Senior+ w pełni potwierdza zasadność istnienia takich miejsc. Klubowicze wykazują wysoki poziom aktywności i zainteresowania działaniami, co uwidoczni się ich dużym zaangażowaniem zarówno w codzienne spotkania jak i okolicznościowe inicjatywy.

Ważnym aspektem jest zacieśnianie współpracy Klubów Senior+ z placówkami edukacyjnymi i opiekuńczo-wychowawczymi poprzez wspólne projekty międzypokoleniowe, warsztaty i spotkania tematyczne. Seniorzy mogą dzielić się swoim doświadczeniem zawodowym, życiowym oraz pasjami, wzbogacając wiedzę i rozwój młodszych pokoleń. Tego typu działania pomagają budować wzajemny szacunek i zrozumienie między pokoleniami. Jednocześnie promują pozytywny wizerunek osób starszych jako aktywnych, kompetentnych i wartościowych członków społeczeństwa. Współpraca ta wzmacnia integrację społeczną i przeciwdziała wykluczeniu seniorów. Są m.in. : Uniwersytety Trzeciego Wieku, Mediateka, Przystanek Otwartej Kultury Kazimierz, Teatr Zagłębia, kluby seniora, szkoły, przedszkola itp.

**Realizator:** Klub Seniora Juliusz

Klub Seniora Juliusz został utworzony wraz z Miejskim Przedsiębiorstwem Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. przy ul. Spadochroniarzy 4. Działa w strukturach Centrum Usług Socjalnych i Wsparcia od grudnia 2022 roku. Dysponuje 20 miejscami. Głównym celem Klubu jest przeciwdziałanie izolacji i marginalizacji osób starszych oraz aktywizacja seniorów w kierunku podejmowania działań służących poprawie jakości ich życia. Klub współpracuje m.in. z Uniwersytetem Trzeciego Wieku, Mediateką, Przystankiem Otwartej Kultury Kazimierz, Teatrem Zagłębia, klubami seniora, szkołami, przedszkolami itp.

#### **K.3.1.2. Wspieranie instytucji edukacyjnych na rzecz włączenia do programów kształcenia problematyki starzenia się i starości.**

**Realizator:** Uniwersytet Trzeciego Wieku w Wydziale Nauk Farmaceutycznych w Sosnowcu

Liczba imprez zbiorowych w danym roku: **2024 r. – 2**

Liczba instytucji zaangażowanych w promocję aktywności seniorów: **2024 r. – 2**

**Działania planowane:** odpowiedź Realizatora pod kierunkiem 1.1.2

**Realizator:** Uniwersytet Trzeciego Wieku Akademii Humanitas

W roku 2024 Słuchacze Uniwersytetu Trzeciego Wieku wzięli udział w Zagłębiowskim Maratonie Nauki, wydarzeniu organizowanym dla wszystkich grup wiekowych. Celem głównym Projektu było pogłębienie świadomości społeczeństwa Zagłębia i okolic nt. przydatności wiedzy naukowej w codziennym życiu poprzez organizację bezpłatnych, interdyscyplinarnych wydarzeń edukacyjnych dostarczających mieszkańcom Zagłębia i okolic praktycznej wiedzy płynącej z badań naukowych i najnowszych osiągnięć człowieka. W wydarzeniach łącznie udział wzięło **4 648 uczestników** w tym Słuchacze naszego Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

**Realizator:** Wydział Edukacji

Liczba imprez zbiorowych w danym roku: **2024 – 49**

Liczba instytucji zaangażowanych w promocję aktywności seniorów: **2024 r. – 38**

Liczba inicjatyw wspierających działania integrujące pokolenia: **2024 r. – 132**

Liczba uczestników w imprezach zbiorowych: **2024 r. – 5484**

**Działania planowane:** placówki oświatowe podległe Wydziałowi Edukacji nie planują działań związanych z polityką senioralną (Priorytet 3.3, K.3.3.4 oraz K.3.1.2) w okresach długoterminowych. W związku z powyższym nie jesteśmy w stanie określić jakie konkretnie działania będą podejmowane w tym zakresie w latach 2025-2027.

#### **K.3.1.3. Organizowanie lub wspieranie przez samorząd wydarzeń, które mają na celu prezentację dorobku i potencjału seniorów.**

**Realizator:** Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sosnowcu

Organizowano spotkania oraz wystawy, m.in.: wieczorki poetyckie, wystawy prac plastycznych, rękodzieła, zdjęć.

**Realizator:** Rada Seniorów

Organizowano spotkania oraz wystawy, m.in. wieczorki poetyckie, wystawy prac plastycznych, rękodzieła, zdjęć.

Liczba imprez zbiorowych w danym roku: **2024 - 3**

Liczba inicjatyw wspierających działania integrujące pokolenia: **2024 r. – 10**

Liczba uczestników w imprezach zbiorowych: **2024 r. – 300**

#### **K.3.1.4. Organizowanie dnia sąsiada z kreatywnym uczestnictwem starszej generacji społeczności lokalnej.**

**Realizator:** Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sosnowcu

W związku z realizacją nowego projektu unijnego Dni Sąsiada przybrały nową formę i są organizowane jako festyny i pikniki ekologiczne i historyczne. W 2024 roku zorganizowano 5 festynów w nowej formie.

#### **K.3.1.5. Zachęcanie do wspólnych aktywności seniorów z juniorami poprzez rabaty, bonusy dla konstruktywnych inicjatyw rodzinnych (np. tańsze bilety dla babci i wnuczka do kina, pakiety wyjazdowe dla seniora z juniorem i całej rodziny).**

**Realizator:** Miejska Biblioteka Publiczna im. Gustawa Daniłowskiego w Sosnowcu

#### **Festyny międzypokoleniowe, imprezy integracyjne**

- Festyn Rodzinny z Siedemnastką – z udziałem pracowników Filii nr 4 – **1/65**
- "Ale cyrk" – festyn w Parku im. Jacka Kuronia w Kazimierzu Górniczym współorganizowany przez POK "Kazimierz", Filie nr 10, 11 i 3 MBP – **1/180**
- Festyn rodzinny zorganizowany przez SP nr 9 z udziałem pracowników Filii nr 14 – **1/50**
- Manufaktura Świętego Mikołaja – z udziałem pracowników MBP w Sosnowcu – **1/430**
- Jasełka – impreza integrująca środowisko seniorów z młodym pokoleniem zorganizowane w Filii nr 15 – **1/40**

**Działania planowane:** Kontynuacja udziału MBP w imprezach integrujących seniorów z pozostałymi grupami społecznymi – przede wszystkim z juniorami, przykładowo festyny rodzinne, koncerty jasełek, Manufaktura Świętego Mikołaja, Dni Sosnowca, pikniki itp.

**Realizator:** Ogród Botaniczno-Zoologiczny CEE Egzotarium w Sosnowcu

W dniach 21-28 stycznia 2024 r. odbyło się wydarzenie pod nazwą „Tydzień Babci i Dziadka w Egzotarium” . Wnuczek kupował bilet wg cennika, przy tym otrzymywał możliwość zakupu jednego biletu dla Babci lub Dziadka za 1 zł. Wydarzenie przeznaczone było dla Sosnowiczan (Babcia/Dziadek lub wnuczek/wnuczka jest mieszkanką lub mieszkańcem Sosnowca.

Wydarzenie miało również miejsce w dniach 21-26 stycznia 2025 r.

#### **K.3.1.6. Identyfikowanie i wspieranie lokalnych liderów pochodzących z grupy seniorów.**

**Realizator:** Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sosnowcu

Identyfikowanie liderów pochodzących z grupy seniorów, zaangażowanych w działania na rzecz społeczności lokalnej w ramach Programów Aktywności Lokalnej (obecnie Kluby Transformacji). Wspieranie inicjatyw wysuwanych przez liderów grupy oraz wspieranie ich realizacji w ramach możliwości.

W 2024 roku wśród seniorów funkcjonowało 12 liderów, którzy podjęli się zorganizowania 20 inicjatyw.

**Realizator:** Przystanek Otwartej Kultury

Szkolenie liderów lokalnych: **2024 r. – 6**

**Działania planowane:** odpowiedź Realizatora pod kierunkiem 1.2.6

Priorytet 3.2.

Wspieranie wychowania do starości i stymulowanie inicjatyw służących poprawie relacji międzypokoleniowych.

**K.3.2.1. Prowadzenie kampanii nastawionej na zmianę negatywnego wizerunku osób starszych, adresowanej szczególnie do osób młodych.**

**Realizator:** Dom Pomocy Społecznej nr 2

|                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-----------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Krótki opis działania | Wzmacnianie więzi społecznych, międzypokoleniowych, poprzez organizację spotkań o charakterze integracyjnym, edukacyjnym i kulturalnym organizowanych dla mieszkańców Domu Pomocy Społecznej. Cykliczne spotkania z młodzieżą w ramach wolontariatu. Tego typu spotkania stanowią integralny element procesu wychowania młodzieży, służą kształtowaniu umiejętności odbioru dóbr kultury przez wychowanków, wdrażają ich do aktywności twórczej oraz pozytywnie zmieniają ich osobowość. |
| Data rozpoczęcia      | 01.01.2024 r.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Data zakończenia      | 31.12.2024 r.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Wskaźnik              | <b>100 spotkań</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |

**K.3.2.2. Organizowanie i promowanie w przestrzeniach publicznych miejsc sprzyjających międzypokoleniowym kontaktom społecznym w celu przeciwdziałania „mijaniu się” pokoleń.**

**Realizator:** Młodzieżowa Rada Miasta Sosnowiec

Odpowiedź Realizatora pod kierunkiem 3.2.3

**K.3.2.3. Prowadzenie systematycznej współpracy Rady Seniorów z Młodzieżową Radą Miasta.**

**Realizator:** Rada Seniorów

Liczba spotkań Rady Seniorów z Młodzieżową Radą: **2024 r. – 3**

Liczba wspólnych inicjatyw Rady Seniorów i Młodzieżowej Rady: **2024 r. – 1**

**Realizator:** Młodzieżowa Rada Miasta Sosnowiec

Z uwagi, iż w kwietniu 2024 r. Młodzieżowa Rada Miasta Sosnowca zakończyła kadencję, dlatego działania związane z polityką senioralną prowadzono jedynie w I kwartale 2024 r.: w marcu 2024 r. przedstawiciele Młodzieżowej Rady Miasta Sosnowca brali udział w spotkaniu w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim w Katowicach – gdzie poruszane były m.in. tematy z zakresu edukacji. Młodzieżowa Rada Miasta Sosnowca zaangażowana była również w promocję w mediach społecznościowych wydarzeń międzypokoleniowych tj. warsztaty międzypokoleniowe.

#### **K.3.2.4. Propagowanie mentoringu i uczenie się od siebie nawzajem (mentoring wzajemny: uczeń-mistrz, mistrz-uczeń).**

**Realizator:** Rada Seniorów

Liczba kampanii promujących relacje międzypokoleniowe: **2024 r. – 1**

Liczba spotkań Rady Seniorów z Młodzieżową Radą: **2024 r. – 3**

Liczba wspólnych inicjatyw Rady Seniorów i Młodzieżowej Rady: **2024 r. – 1**

### **Priorytet 3.3.**

Przeciwdziałanie wszelkim formom ageizmu i dyskryminacji osób starszych

#### **K.3.3.1. Eliminowanie z przestrzeni publicznej i w relacjach opiekuńczych w warunkach instytucjonalnych mowy dyskryminującej używanej wobec osób starszych (elderspeak).**

**Realizator:** Dom Pomocy Społecznej nr 2

|                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|-----------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Krótki opis działania | Organizowanie spotkań ze społecznością lokalną: pikniki i festyny w ogrodzie Domu Pomocy Społecznej. Utrzymywanie kontaktów z rodzinami podopiecznych, a także ze środowiskiem lokalnym. Spotkania seniorów z dziećmi i młodzieżą z zaprzyjaźnionych placówek oświatowych, zapobiegające izolacji seniorów ze społeczeństwa. Pogadanki tematyczne dotyczące dyskryminacji ze względu na wiek. |
| Data rozpoczęcia      | 01.01.2024 r.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |



|                  |               |
|------------------|---------------|
| Data zakończenia | 31.12.2024 r. |
| Wskaźnik         | 100 spotkań   |

**K.3.3.2. Reagowanie na występowanie w przestrzeni publicznej przypadków mowy pogardy wobec starszych, obraźliwych komentarzy, obelg czy złośliwych żartów motywowanych negatywnymi stereotypami).**

**Realizator:** Komenda Miejska Policji w Sosnowcu

Liczba kampanii kierowanych do seniorów: **2024 r. – 4**

**Realizator:** Straż Miejska w Sosnowcu

**Działania planowane:** odpowiedź Realizatora pod kierunkiem 2.2.1

**K.3.3.3. Prowadzenie kampanii społecznych dla różnych środowisk o szkodliwości mowy pogardy i nienawiści.**

**Realizator:** Komenda Miejska Policji w Sosnowcu

Liczba kampanii kierowanych do seniorów: **2024 r. – 4**

Liczba spotkań edukacyjno-informacyjnych z Policją: **2024 r. – 131**

Liczba uczestników: **2024 r. – 2380**

**K.3.3.4. Promowanie wśród dzieci i młodzieży zasady tolerancji oraz wspierania wobec starszych i słabszych.**

**Realizator:** Wydział Edukacji

Liczba prowadzonych kampanii reklamowych przeciwdziałających dyskryminacji osób starszych: **2024 r. – 1**

Zorganizowanie konkursu dla dzieci i młodzieży o tematyce tolerancji: **2024 r. – 19**

Liczba materiałów reklamowych rozprowadzonych w mieście: **2024 r. – 1**

Liczba uczestników konkursu: **2024 r. – 726**

**Działania planowane:** odpowiedź Realizatora pod kierunkiem 3.1.2

**K.3.3.5. Eliminowanie w ofertach usług, kierowanych do ogółu społeczeństwa, rozwiązań dyskryminujących osoby starsze poprzez nieuwzględnienie ich specyficznych potrzeb.**

**Realizator:** Teatr Zagłębia

Teatr Zagłębia realizuje cykl „Scena Dostępna”, który powstał z myślą o osobach z niepełnosprawnościami sensorycznymi oraz tych, które z różnych powodów mogą mieć trudności w pełnym odbiorze tradycyjnych spektakli. W ramach tego cyklu spektakle są wzbogacane o audiodeskrypcję, napisy oraz tłumaczenie na Polski Język Migowy (PJM). Dzięki temu teatr staje się miejscem jeszcze bardziej inkluzywnym i otwartym, również dla seniorów, którzy często mierzą się z różnymi barierami w dostępie do kultury.

- napisy umożliwiają śledzenie dialogów osobom niedosłyszącym lub mającym trudności z rozumieniem mowy w warunkach teatralnych.
- audiodeskrypcja pozwala osobom niedowidzącym na śledzenie tego, co dzieje się na scenie, dzięki szczegółowym opisom wizualnym czytany przez lektora.
- tłumaczenie na PJM sprawia, że spektakle są dostępne także dla osób niesłyszących, w tym seniorów, dla których język migowy jest podstawowym środkiem komunikacji.

W 2024 r. odbyły się **trzy pokazy** w ramach tego cyklu:

17.02 – „Gniew”

21.05 – „Tajemniczy ogród”

20.12 – „Historia Sosnowca”

**Realizator:** Miejska Biblioteka Publiczna im. Gustawa Daniłowskiego w Sosnowcu

**Działania planowane:** Tworzenie ogólnodostępnej oferty kulturalnej Biblioteki z uwzględnieniem szczególnych potrzeb seniorów – odpowiedni dobór zapraszanych gości, dogodne terminy oraz godziny spotkań, wernisaży, warsztatów itp.

**Cel strategiczny 4**

**Poprawa jakości i dostosowanie systemu wsparcia do potrzeb osób starszych**

Priorytet 4.1.

Podejmowanie działań na rzecz wdrażania idei deinstytucjonalizacji opieki nad osobami starszymi

**K.4.1.1. Rozwijanie szerokiego zakresu pomocy usługowej przez środowiskową sieć wsparcia usługowego, w tym usług transportowych, które pozwolą zaspokoić w podstawowym zakresie potrzeby osoby starszej i jej opiekuna w społeczności lokalnej.**

Informacje dotyczące Busa opisano pod kierunkiem 2.1.9

Informacje dotyczące „Złotej Rączki” opisano pod kierunkiem 1.2.9

Informacje dotyczące usług opiekuńczych opisano pod kierunkiem 4.1.5

Informacje dotyczące opieki wytnieniowej opisano pod kierunkiem 4.2.4

**K.4.1.2. Rozwijanie programów mieszkalnictwa wspomagane.**

**Realizator:** Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sosnowcu

W Sosnowcu od czerwca 2023 r. funkcjonuje mieszkanie wspomagane przy ul. Przejazd 1, które zapewnia 7 miejsc całodobowego pobytu dla osób starszych w wieku ponad 60 lat, posiadających umiarkowany lub znaczny stopień niepełnosprawności. Osoby tam przebywające oczekują na przydział mieszkania z zasobów gminy lub umieszczenie w domu pomocy społecznej.

Mieszkanie zostało utworzone w ramach programu „Za życiem” i składa się z 5 pokoi - 2 pokoje dwuosobowe i 3 pokoje jednoosobowe, w tym jeden z łóżkiem rehabilitacyjnym.

W mieszkaniu zapewnia się usługi bytowe oraz pomoc w wykonywaniu czynności niezbędnych w życiu codziennym i realizacji kontaktów społecznych, w celu utrzymania i rozwijania samodzielności osoby na poziomie psychofizycznych możliwości.

Osoby do mieszkania wspomagane kierowane są na podstawie decyzji administracyjnej. Odpłatność za pobyt w mieszkaniu ustalana jest na podstawie uchwały Rady Miejskiej w Sosnowcu.

W mieszkaniu zatrudniony jest terapeuta zajęciowy, osoby korzystające z powyższego wsparcia mają również zapewnioną pomoc opiekuna w wymiarze 3 godziny dziennie 5 razy w tygodniu, natomiast osoby wymagające wsparcia w przemieszczaniu się, utrzymaniu higieny osobistej

i ubieraniu się mają zapewnioną pomoc opiekuna w wymiarze 3 godziny dziennie 7 razy w tygodniu.

Ponadto osoby skierowane do mieszkania wspomaganego są objęte wsparciem dwóch pracowników socjalnych, odpowiedzialnych za jego funkcjonowanie.

Każdy mieszkaniec jest zapoznawany z regulaminem mieszkania i zobowiązany do jego przestrzegania, przygotowywany jest dla niego również program wspierania.

**Wskaźnik:** Liczba osób korzystających z mieszkań wspomaganych w 2024 r. – 13 osób.

#### **K.4.1.3. Udzielanie pomocy technicznej adaptacji mieszkań do ograniczeń zdrowotnych starszych mieszkańców spełniających kryteria otrzymywania pomocy.**

**Realizator:** Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sosnowcu

Osoby, które posiadają ważne orzeczenie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności (bądź też równoważne z nim) mogą ubiegać się o dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się.

O dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami, mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne, którym likwidacja barier wewnątrz lokalu oraz budowa pochylni, platform i podjazdów do budynków mieszkalnych w znacznym stopniu umożliwi uczestnictwo w życiu społecznym oraz ułatwi codzienne funkcjonowanie. Likwidacja barier architektonicznych polega na adaptacji pomieszczeń higieniczno-sanitarnych do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, tj. m.in.: zamiana wanny na natrysk, oporęczowanie pomieszczeń, poszerzenie otworów drzwiowych, położenie posadzki antypoślizgowej, likwidacja progów, wyrównanie poziomu podłogi.

O dofinansowanie likwidacji barier technicznych mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne, którym ich likwidacja umożliwi lub ułatwi codzienne funkcjonowanie. Dofinansowania przyznawane były do zakupu m.in. takich urządzeń, jak: łóżka elektrycznie sterowane, schodolazy, podnośniki, wózki toaletowe czy skuter elektryczny.

O dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się mogą ubiegać się osoby mające problem ze swobodnym kontaktem ze światem zewnętrznym. Likwidacja tej bariery ma im umożliwić komunikowanie się. Dofinansowania te przyznane są m.in. do zakupu: sprzętu komputerowego – stacjonarnego lub przenośnego, który podłączony do Internetu umożliwia

osobie niepełnosprawnej kontakt ze światem zewnętrznym czy udźwiękowionych telefonów komórkowych.

Na rok 2025 planuje się zwiększenie kwoty dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie likwidacji barier architektonicznych wewnątrz lokalu, co powinno mieć bezpośrednie przełożenie na zwiększenie liczby przyznanych i zrealizowanych dofinansowań.

Dofinansowania do likwidacji barier ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dla osób w wieku 60+:

| Zadanie                     | 2022 r.         |                          | 2023 r.         |                          | 2024 r.         |                          |
|-----------------------------|-----------------|--------------------------|-----------------|--------------------------|-----------------|--------------------------|
|                             | Złożone wnioski | Przyznane dofinansowania | Złożone wnioski | Przyznane dofinansowania | Złożone wnioski | Przyznane dofinansowania |
| Bariery architektoniczne    | 38              | 14                       | 56              | 6                        | 86              | 11                       |
| Bariery techniczne          | 55              | 40                       | 66              | 47                       | 71              | 52                       |
| Bariery w komunikowaniu się | 27              | 16                       | 38              | 19                       | 39              | 24                       |

#### **K.4.1.4. Wspomaganie osób starszych przy bezpiecznej (tj. bez ryzyka, że padną ofiarą oszustów) zamianie komunalnego mieszkania.**

**Realizator:** Wydział Gospodarki Lokalowej Urzędu Miejskiego w Sosnowcu

Wydział Gospodarki Lokalowej nie realizuje Programu mieszkaniowego wspierającego wyłącznie osoby w podeszłym wieku w uzyskaniu uprawnienia do najmu lokalu mieszkalnego. Wyjaśniam, że o najem mieszkania na terenie Gminy Sosnowiec mogą się ubiegać osoby/rodziny spełniające obowiązujące kryteria, określone w aktach prawa miejscowego, a o przyznaniu uprawnienia decyduje Prezydent Miasta w oparciu o liczbę uzyskanych przez wnioskodawcę punktów. Podkreślenia wymaga, że osoby w podeszłym wieku (które ukończyły 60 lat) promowane są dodatkową punktacją (15 pkt) przy ubieganiu się o najem mieszkań nienależących do mieszkaniowego zasobu Gminy, na podstawie zapisów uchwały Nr 955/LIX/2022 Rady Miejskiej w Sosnowcu z dnia 26 maja 2022r. w sprawie zasad przeprowadzania naboru wniosków o zawarcie umowy najmu, w tym określenia dodatkowych kryteriów pierwszeństwa dla mieszkań co do których mogą być stosowane dopłaty do czynszu

w ramach pomocy państwa, w ponoszeniu wydatków mieszkaniowych w pierwszych latach najmu mieszkania.

#### **K.4.1.5. Umożliwienie starszym osobom możliwości wyboru miejsca i zakresu usług dostosowanych do ich potrzeb a zarazem dostępnych finansowo.**

**Realizator:** Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sosnowcu

W 2024 r. członkowie rodzin i opiekunowie osób niepełnosprawnych w wieku 60+ mogli skorzystać z usług opiekuńczych w ramach pobytu dziennego w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej.

W ramach programu w 2024 r. - **21 osób niepełnosprawnych i 20 opiekunów.**

**Działania planowane:** odpowiedź Realizatora pod kierunkiem 4.3.4

#### **K.4.1.6. Rozszerzenie wsparcia środowiskowego poprzez uruchomienie kolejnych dziennych domów pomocy społecznej oraz klubów seniora.**

**Realizator:** Centrum Usług Socjalnych i Wsparcia

Na terenie Sosnowca funkcjonują następujące jednostki oferujące dzienne wsparcie dla seniorów:

1. Dzienny Dom Pomocy Społecznej zlokalizowany w dwóch placówkach tj. - przy ul. Szymanowskiego 5a – 25 miejsc - przy ul. Szybikowej 8 – 35 miejsc
2. Dzienny Dom Senior+ przy ul. Żeromskiego 4b, dysponujący 40 miejscami.
3. Klub Senior+ przy ul. Jodłowej 4 – 20 miejsc
4. Klub Senior+ przy ul. Sobieskiego 3d – 25 miejsc
5. Klub Seniora JULIUSZ przy ul. Spadochroniarzy 4 – 20 miejsc.

**Działania planowane:** W Sosnowcu podobnie jak w całym kraju z roku na rok zwiększa się liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogólnej populacji mieszkańców. Analizy demograficzne wskazują, że trend ten będzie się utrzymywał w następnych latach. Zajęcia oferowane przez placówki skoncentrowane są głównie na działaniach aktywizujących,

łagodzących poczucie osamotnienia, zapewniających utrzymanie więzi ze środowiskiem. Oferty dziennych domów oraz klubów obejmują również organizację zajęć usprawniających procesy poznawcze (ćwiczenia pamięci, logicznego myślenia, koncentracji uwagi, koordynacji wzrokowo-ruchowej i in.), co wpływa na poprawę funkcjonowania psychofizycznego i społecznego seniorów. Podejmowanie aktywności i włączenie społeczne są postrzegane jako szczególnie istotne, ponieważ osoby starsze często są samotne i same bez udziału w zajęciach nierzadko nie miałyby możliwości kontaktu z ludźmi, dostępu do wielu aktywności z uwagi na bariery finansowe, organizacyjne i społeczne. Uczestnictwo w zajęciach oferowanych przez placówki sprawia, że wiele osób starszych odzyskuje pewność siebie oraz większą samodzielność.

Utworzenie nowych klubów seniora w naszym mieście warunkowane jest pozyskaniem na ten cel środków zewnętrznych.

**K.4.1.7. Poprawa jakości życia mieszkańców domów pomocy społecznej poprzez umożliwienie im swobodnego udziału w różnorodnych formach aktywności poza miejscem ich zamieszkania, a w sytuacjach, kiedy nie jest to możliwe, otwarcie Domów Pomocy Społecznej na organizację tego typu działań na ich terenie.**

**Realizator:** Dom Pomocy Społecznej w Sosnowcu „Zakątek”

Podopieczni korzystają z rekreacji poprzez udział w wycieczkach min: Ogrody Kapias w Goczałkowicach, Zalew Pogoria w Dąbrowie Górniczej, Park Stawiki w Sosnowcu, Park Śląski w Chorzowie oraz Skansen, Park Zielona w Dąbrowie Górniczej, Koszęcin – spotkanie z Zespołem „Śląsk”. Wyjazdy do centrów handlowych, McDonalda, Egzotarium w Sosnowcu. Mieszkańcy uczestniczyli także w wyjściach do kina oraz teatru. Ponadto na terenie DPS organizowany był piknik oraz spotkania integracyjne z uczniami sosnowieckich szkół oraz Przedszkolem nr 14 w Sosnowcu. W listopadzie 2024 r. odbyło się przedstawienie teatru objazdowego dla mieszkańców oraz zaproszonych gości tj. uczniów Szkoły Podstawowej nr 38 w Sosnowcu, a 20 grudnia grupa mieszkańców uczestniczyła w meczu hokejowym Zagłębie – Nowy Targ na Stadionie Zimowym w Sosnowcu. Zakupiony w czerwcu 2024 r. przez placówkę samochód dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych umożliwia swobodny dostęp do usług świadczonych na zewnątrz jak i zróżnicowanych form rekreacji, kontaktu ze społeczeństwem i instytucjami kultury na terenie miasta oraz poza nim.

**Realizator:** Dom Pomocy Społecznej nr 2

|                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-----------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Krótki opis działania | Udział mieszkańców w imprezach okolicznościowych, organizowane spotkania na terenie Domu Pomocy Społecznej: letnie kawiarenki, zabawy taneczne, karnawałowa, andrzejkowa, sylwestrowa, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Kobiet, Dzień Seniora. Spotkania z dziećmi i młodzieżą. Organizowanie spotkań ze społecznością lokalną: pikniki i festyny w ogrodzie Domu Pomocy Społecznej. Wyjazdy do miejsc kultu religijnego, wycieczki plenerowe, rekreacyjne i edukacyjne, umożliwiające kontakt z naturą i pięknem przyrody. Relaks na świeżym powietrzu to jedna z ulubionych form spędzania wolnego czasu. Spotkania mieszkańców z kulturą, nauką i sztuką: Muzeum Śląskie, Sala Widowiskowa MUZA, Kino, Teatr. Organizowanie kącików poetyckich, saloników muzycznych. Współpraca z innymi domami pomocy społecznej. |
| Data rozpoczęcia      | 01.01.2024 r.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Data zakończenia      | 31.12.2024 r.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Wskaźnik              | <b>24 spotkania</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |

**Priorytet 4.2.**

Wspieranie i zapewnienie pomocy nieformalnym opiekunom osób starszych.

#### **K.4.2.1. Aktywizowanie sieci międzypokoleniowych i pomocy sąsiedzkiej w zapewnianiu codziennego wsparcia najstarszym mieszkańcom.**

**Realizator:** Krąg Seniorów Związku Harcerstwa Polskiego „Korzenie”

Krąg Seniorów Związku Harcerstwa Polskiego „Korzenie” został oficjalnie włączony do struktur organizacyjnych Związku na podstawie rozkazu Komendanta Hufca Sosnowiec nr L.1/1996 z dnia 29 stycznia 1996 roku. Tym samym zbliża się do zakończenia trzeciej dekady swojej obecności w społeczności Sosnowca.

Harcerski rodowód Kręgu kształtuje charakter jego działalności. Rada Kręgu podejmuje starania, aby dostosować formy aktywności do możliwości zdrowotnych, finansowych, czasowych, społecznych oraz mobilnych członków i sympatyków Kręgu.

Możliwości organizacyjnego manewru warunkują grupy wiekowe Kręgu:

| L.p. | Wiek | Rocznik | Liczba osób |
|------|------|---------|-------------|
|------|------|---------|-------------|



|   |     |           |                       |
|---|-----|-----------|-----------------------|
| 1 | 90+ | 1927-1935 | 10                    |
| 2 | 80+ | 1936-1945 | 28                    |
| 3 | 70+ | 1946-1952 | 19                    |
| 4 | 60+ | 1953      | 2                     |
|   |     |           | <b>Razem: 59 osób</b> |

Tak więc, trzon Kręgu stanowią seniorzy pomiędzy 70 a 80 rokiem życia, do których adresowane były przywołane w Podsumowaniu formy działalności. W każdej aktywności akcentowano harcerski charakter zdarzenia (apele, odprawy, raporty, regulaminy, umundurowanie, scenariusze, spotkania, prezentacje sztandaru, wystąpienia na zewnątrz Kręgu, pozdrowienia, etc.).

Dwie główne formy działalności członków Kręgu to:

- A. Zbiórki adresowane do ogółu druhen i druhow
- B. Międzyzbiórcza realizowane przez mniejsze zespoły

Ad. A – W ośmiu zbiórkach udział wzięło 308 osób:

| <b>L.p.</b> | <b>Data</b> | <b>Miejsce</b>                             | <b>Liczba osób</b>     |
|-------------|-------------|--------------------------------------------|------------------------|
| 1           | 11.01.2024  | Restauracja Czarci Młyn, Sosnowiec         | 51                     |
| 2           | 06.02.2024  | DK Kazimierz Górniczy, Sosnowiec           | 36                     |
| 3           | 05.03.2024  | DK Kazimierz Górniczy, Sosnowiec           | 40                     |
| 4           | 03.05.2024  | Dolny Kościół, Ostrowy Górnicze, Sosnowiec | 47                     |
| 5           | 04.06.2024  | DK Kazimierz Górniczy, Sosnowiec           | 44                     |
| 6           | 24.09.2024  | Dworek Szlachecki, Krzykawka               | 19                     |
| 7           | 11.11.2024  | Dolny Kościół, Ostrowy Górnicze, Sosnowiec | 31                     |
| 8           | 13.12.2024  | DK Kazimierz Górniczy, Sosnowiec           | 40                     |
|             |             |                                            | <b>Razem: 308 osób</b> |

Ad. B – międzyzbiórcza w ilości 90 zdarzeń to elementy stanowiące o ciągłości pracy Kręgu, w naturalny sposób uzupełniające 8 zbiórek w 2024 roku.

Do wydarzeń międzyzbiórczych zaliczają się:

- Praca w grupach chorągwianych – 3 osoby – referaty chorągwiane, komisje historyczne – 4 osoby.
- Ogólnopolska Pielgrzymka na Jasną Górę – 12 osób.
- Święto Seniora Chorągwi Śląskiej – 19 osób.
- XXXI Ogólnopolski Zjazd Seniorów w Białymstoku – 9 osób.
- Bydlin, Udórz – 110 rocznica bitwy pod Krzywopłotami i 80 rocznica akcji zbrojnej Parasola – 5 osób.
- XXVII Trójstronie w Wapienicy – 5 osób.
- Międzynarodowy Zjazd Harcerzy i Skautów „Wicek” w Toruniu – 6 osób.
- Rady Kręgu – 8 osób.
- Chorągwiane spotkania „Złoty sznur” – 3 osoby.
- Odwiedziny z piosenką w DPS nr 2 w Sosnowcu – 10 osób.
- Odwiedziny z piosenką w DPS w Strzemieszycach – 6 osób.
- Jubileusz kapłaństwa ks. K. Bentkowskiego – 19 osób.
- Hufcowy festiwal piosenki harcerskiej i szantowej – 14 osób.
- Harcerski start 2024/2025 – 5 osób.
- Koncert noworoczny orkiestry symfonicznej „Ponticello” w Bojszowach – 12 osób.
- Akcja „Płomyki pamięci” – 10 osób.
- Akcja „Betlejemskie światło pokoju” – 10 osób.
- Akcja „Świąteczna paczka” – 6 osób.
- Akcja „Pomoc dla powodzian i bezdomnych”, zbiórka pieniężna, 1500 PLN dla DW „Brido” w Bardzie, przekazanie odzieży, środków czystości, sprzętów dla bezdomnych w Zagłębiu – 30 osób.
- Wyprawa do Lubyczy Królewskiej – 6 osób.
- Realizacja sosnowieckiego programu „Nasza tożsamość” – 10 osób.

Uzupełnieniem seniorackiej aktywności stanowi zaangażowanie wielu „Korzeni” we współpracę z lokalnymi społecznościami, m.in. zarząd DK Kazimierz Górniczy, rada dzielnicy Maczki, koło wędkarskie Kazimierz Górniczy, ostrowieckie koło rencistów i emerytów, wspólnota mieszkaniowa w Zagórz, stowarzyszenie regionalne „Będziniacy”,

katowickie koło hodowców kanarków, sosnowieckie stowarzyszenie Seniorzy 60+, Zielony Ring Przemszy w Sławkowie i innych.

Przynależność do Kręgu daje możliwość rozwoju przez odnoszenie swoich kwalifikacji harcerskich – osiąganie stopni instruktorskich. Wśród 59 członków Kręgu 23 osoby posiadają stopień instruktorskie i harcerskie, harcmistrza 3 osoby, podharcmistrza 5 osób, przewodnika 15 osób.

#### **K.4.2.2. Podnoszenie kwalifikacji opiekunów nieformalnych w tym rodzinnych poprzez organizowanie bezpłatnych szkoleń związanych z szeroko rozumianą opieką.**

**Realizator:** Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sosnowcu

W 2024 r. szkolenia dla opiekunów nie były prowadzone z powodu braku zainteresowania nimi oraz z powodu usunięcia ich z programu opieki wytchnieniowej i braku dofinansowania.

Z powodu usunięcia dofinansowania do szkoleń dla opiekunów z programu "Opieka Wytchnieniowa" oraz braku chętnych w roku 2025 nie zaplanowano ich realizacji.

#### **K.4.2.4. Wspieranie opiekunów starszych osób niesamodzielnych poprzez rozwój opieki wytchnieniowej.**

**Realizator:** Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sosnowcu

W 2024 r. członkowie rodzin i opiekunowie osób niepełnosprawnych w wieku 60+ mogli skorzystać z usług opiekuńczych w ramach pobytu dziennego w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej.

W ramach programu w 2024 r. - **21 osób niepełnosprawnych i 20 opiekunów.**

#### **K.4.2.5. Rozwój współpracy z wypożyczalnią sprzętu medycznego i rehabilitacyjnego.**

**Realizator:** Wydział Zdrowia

Osoby niepełnosprawne korzystające z programów finansowanych z Wydziału Zdrowia są informowane na bieżąco o możliwości skorzystania z wypożyczalni takiego sprzętu.

**Działania planowane:** odpowiedź Realizatora pod kierunkiem 1.1.1

**Realizator:** Ośrodek Wsparcia i Testów OWiT

Program pn. „Centra informacyjno-doradcze dla osób z niepełnosprawnością” polegającego na utworzeniu i prowadzeniu Ośrodka Wsparcia i Testów

**2024 r.**

| Lp. | Liczba urządzeń, sprzętu i oprogramowania, które wykorzystano do instruktażu | Liczba urządzeń, sprzętu i oprogramowania, które zostały wypożyczone | Uwagi                                                                                                                                                                                   |
|-----|------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1.  | 131                                                                          | 131                                                                  | Najliczniejszą grupę wypożyczanych w tym okresie urządzeń stanowiły komunikatory (25 wypożyczeń), tablety (19 wypożyczeń), laptopy (16 wypożyczeń) i lupy elektroniczne (11 wypożyczeń) |

**K.4.2.6. Opracowanie kompleksowego systemu opieki nad osobami starszymi w kontekście wystąpienia nadzwyczajnej sytuacji humanitarnej i stałe monitorowanie gotowości systemu do reakcji na kryzys humanitarny.**

**Realizator:** Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego

**Odpowiedź realizatora:** Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego informuje, iż wskazane zadanie nie było realizowane przez tutejszy Wydział w 2024 roku z uwagi na brak wystąpienia kryzysu humanitarnego.

Priorytet 4.3.

Poprawa dostępu do technik wspomagających osoby starsze i upowszechnianie teleopieki i telemedycyny.

#### **K.4.3.1. Wprowadzenie i promocja nowoczesnych rozwiązań opieki nad osobami starszymi (telemedycyna, teleopieka, „przycisk życia”, „pudełko” oraz „koperta życia” itp.).**

**Realizator:** Wydział Polityki Społecznej

„Pudełko życia” to projekt realizowany w ramach programu „Aktywny Senior 60+”. Skierowany jest on do osób powyżej 60-tego roku życia, chorych, samotnych, niepełnosprawnych. Istotą „Pudełka życia” jest przyspieszenie dotarcia do kluczowych informacji ratujących życie, usprawnienie pracy ratowników medycznych, skrócenie czasu udzielania pomocy medycznej w domu osoby wzywającej pomoc. Projekt polega na tym, iż w symbolicznym pudełku lub innym opakowaniu (np. słoik, puszka), oznakowanym charakterystyczną naklejką, umieszczane są niezbędne informacje o rodzaju choroby, zażywanych lekach przez daną osobę, informacje o kontakcie z bliskimi. Oznakowane naklejką opakowanie umieszczane jest w lodówce (jak wskazują statystyki prawie 100% gospodarstw domowych jest wyposażonych w ten sprzęt AGD), znajdującej się w mieszkaniu właściciela danego pudełka życia. Na drzwiach lodówki zostaje naklejone takie samo oznakowanie, jak na opakowaniu. Umożliwi to szybkie odnalezienie pudełka przez ratowników medycznych. „Pudełko życia” wydawane jest wszystkim chętnym uczestnikom Programu „Aktywny Senior 60+” oraz na życzenie rodzinom ludzi starszych.

Liczba rozdanych kopert życia, pudełek: **2024 r. – 500**

**Realizator:** Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Programu „Korpus Wsparcia Seniora”

W 2024 r. przystąpiono do realizacji Programu „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2024 - Moduł I oraz Moduł II - dofinansowanie kosztów użytkowania opasek bezpieczeństwa zakupionych w ramach programu Korpus Wsparcia Seniorów w 2022 roku, zakup nowych opasek oraz wsparcie osób starszych w formie usług sąsiedzkich.

Grupą docelową programu byli seniorzy w wieku 60 lat i więcej, mieszkańcy Sosnowca którzy:

- potrzebują wsparcia w życiu codziennym,
- mają problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia,
- prowadzą samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkają z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającej opieki w codziennym funkcjonowaniu w zakresie odpowiadającym ich potrzebom.

W ramach programu został zapewniony dostęp do tzw. „opasek bezpieczeństwa” wyposażonych w następujące funkcje:

- przycisk bezpieczeństwa – sygnał SOS,
- lokalizator GPS,
- funkcje umożliwiające komunikowanie się z centrum teleopieki,
- detektor upadku,
- funkcje przypominające o rozładowaniu/naładowaniu opaski,
- funkcje monitorujące podstawowe czynności życiowe (puls i saturacja).

Opaski posiadały kartę SIM, która umożliwiała seniorom wywołanie sygnału SOS oraz kontakt głosowy z konsultantem telecentrum.

Realizowana usługa miała na celu poprawę poczucia bezpieczeństwa i możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych przez dostęp do tzw. „opieki na odległość”.

W ramach programu zostało objętych wsparciem 400 seniorów.

W ramach programu został realizowany Moduł I projektu, czyli zapewnienie usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich, o którym już wyżej wspomniano.

#### **K.4.3.2. Podejmowanie działań na rzecz informowania i popularyzowania w społeczeństwie nowych form wspierania osób starszych poprzez nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne.**

**Realizator:** Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sosnowcu

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi stronę internetową ośrodka [www.mopsosnowiec.pl](http://www.mopsosnowiec.pl) oraz profil na Facebook Mops Sosnowiec wraz z trzema fanpage'ami, tj. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sosnowcu, Programy Aktywności Lokalnej w Sosnowcu i Wolontariat Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej Sosnowiec. Na powyższych platformach przekazywane są informacje oraz relacje z podjętych przez ośrodek działań i inicjatyw.

#### **K.4.3.3. Inicjowanie programów informacyjnych i szkoleń kierowanych do osób zainteresowanych tworzeniem firm teleopieki, jako możliwość tworzenia nowych miejsc pracy.**

**Realizator:** Wydział Rozwoju i Przedsiębiorczości

**Odpowiedź Realizatora:** Z uwagi na fakt, że inicjatywa taka nie leży w kompetencjach Wydziału, nasza rola ogranicza się do przekazywania rzetelnej informacji o możliwościach pozyskania tego typu wsparcia od instytucji działających na lokalnym rynku pracy.

**Realizator:** Powiatowy Urząd Pracy w Sosnowcu

W okresie od 01.01.2024r. – 31.12.2024 r. Powiatowy Urząd Pracy w Sosnowcu nie sfinansował żadnych szkoleń kierowanych do osób zainteresowanych tworzeniem firm teleopieki.

Przyczyną braku organizacji tego typu szkoleń w 2024 r. jest brak osób chętnych do udziału w szkoleniach o wspomnianej tematyce pomimo możliwości finansowania takiej usługi ze środków pozostających w dyspozycji PUP.

#### **K.4.3.4. Aktywizacja środowisk lokalnych inspirujących nowe metody samopomocy (sąsiedzkiej) opartej na wykorzystaniu nowych technologii (ICT).**

**Realizator:** Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sosnowcu

**Działania planowane:** Działania w latach 2026-2027 będą tożsame z działaniami planowanymi na rok 2025. Wynika to z kontynuacji realizowanych działań i projektów długofalowych.

## **PODSUMOWANIE**

Prezentowany Raport z monitoringu Polityki Senioralnej Miasta Sosnowca za rok 2024 stanowi kompleksowe zestawienie informacji pozyskanych od różnych wydziałów i jednostek związanych z tematem. Realizacja celów związanych z Polityką Senioralną Miasta Sosnowca obejmuje szeroki zakres działań, rozpoczynając od jednorazowych inicjatyw, poprzez przedsięwzięcia trwające przez rok czy kilka lat, aż po kontynuację zadań trwale wpisanych w program. Efekty działań podejmowanych w ramach "Polityki Senioralnej Miasta Sosnowca na lata 2021-2027" ukierunkowane są na skuteczne rozwiązanie problemów społecznych dotyczących osób starszych. Ważne jest podkreślenie, że niektóre z działań będą kontynuowane lub rozpoczęte w kolejnych latach, co podkreśla długofalowe zaangażowanie w poprawę warunków życia seniorów.

